

การดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นสถาบันมาตรฐานแห่งชาติของประเทศไทย ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยประกาศกำหนด แก้อีย ยกเลิก มาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพื่อ เป็น เกณฑ์ในการทำผลิตภัณฑ์ในประเทศให้ มีคุณภาพเป็นที่นิยม เชื่อถือของตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ใช้ทรัพยากรของประเทศ อย่างประหยัด ก่อให้เกิดช่องทางขยายตัวของอุตสาหกรรม สร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันของ อุตสาหกรรม ขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศและสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์ในประเทศ เป็นสินค้า ออก
2. สร้างความเป็นธรรมในการซื้อขาย โดยให้การรับรองคุณภาพกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิด ความนิยม เชื่อถือในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศ ให้ผู้บริโภคได้รับความ เป็นธรรมในการซื้อหา ผลิตภัณฑ์ที่คุ้มค่าและปลอดภัย
3. ก่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมบางชนิดต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนได้รับความปลอดภัย ในการใช้หรือบริโภค และป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ทรัพย์สินรวม ทั้งป้องกันการล่งสินค้า ต่างประเทศที่ไม่ปลอดภัย ด้วยคุณภาพ หรือไม่คุ้มค่าในทาง เศรษฐกิจ เข้ามาจำหน่าย หรือใช้ใน ประเทศ
4. ขจัดปัญหาและอุปสรรคในทางการค้าต่าง ๆ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนด มาตรฐานระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศหรือกลุ่มประเทศต่าง ๆ อันจะเป็นเครื่องกีด กันการล่งผลิตภัณฑ์จากประเทศไทย เข้าไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของ ประเทศไทย

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมจึงแบ่งการดำเนินงานออกเป็นด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐาน
2. ด้านการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
3. ด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศ
4. ด้านการส่งเสริมมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐาน เป็นหน้าที่ของกองกำหนดมาตรฐานซึ่งดำเนินการตามพระราชบัญญัติ
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ในการกำหนด แก๊ส และยกเลิกสำหรับผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมในประเทศ ตลอดจนปฏิบัติตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่ง
ชาติ โดยจะดำเนินการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ในสาขาต่าง ๆ ได้แก่ มูลฐานและเบ็ดเตล็ด สิ่งทอ
โภคภัณฑ์ เยื่อกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ สถาปัตยกรรมและวัสดุก่อสร้างตกแต่ง วิศวกรรมโยธา
และวัสดุก่อสร้างโครงสร้าง โลหกรรม เครื่องจักรกล ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม อาหาร
ผลิตภัณฑ์เกษตร เคมี พลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติกและอโลหะรวมทั้งหมด 15 สาขา ตามข้อเสนอ
จากแหล่งต่าง ๆ ที่เสนอให้กำหนดมาตรฐานแต่ละเรื่อง โดยยึดหลักการของการกำหนดมาตรฐาน
ดังนี้

1. กำหนดขึ้นโดยกลุ่มชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายกลุ่ม และด้วยความเห็นชอบของทุกฝ่าย
2. พยายามลดขนาดแบบลดขนาดที่ไม่จำเป็น ทำให้ง่ายและสะดวกต่อการผลิตและการใช้
3. กำหนดขึ้นเพื่อให้มีการนำไปใช้ได้
4. ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และทันสมัย

มาตรฐานที่กำหนดขึ้น ครอบคลุมเกือบทุกสาขาของอุตสาหกรรมและรวมถึง เรื่องพื้นฐานซึ่ง
เป็นมาตรฐานสำหรับการกำหนดมาตรฐานเรื่องอื่น ๆ มาตรฐานส่วนใหญ่ที่กำหนดขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมนั้น ได้พยายามหาระดับที่มีความเหมาะสมที่สุด กล่าวคือ มีคุณภาพดี อยู่ในวิสัยที่อุตสาหกรรม
ในประเทศไทยจะสามารถผลิตออกจำหน่ายได้

มาตรฐานที่กำหนดขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. มาตรฐานให้เลือกใช้ตามความสมัครใจหรือมาตรฐานไม่บังคับ

ข. มาตรฐานบังคับ

ก. มาตรฐานให้เลือกใช้ตามความสมัครใจหรือมาตรฐานไม่บังคับ เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นแล้วไม่มีการบังคับให้ผลิตภัณฑ์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานนั้น ผู้ทำผลิตภัณฑ์จะเลือกใช้เครื่องหมายมาตรฐานเพื่อเป็นการรับรองว่าผลิตภัณฑ์นั้น ๆ มีคุณภาพดีตามมาตรฐานได้ เครื่องหมายแสดงว่าผลิตภัณฑ์มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่ทางการกำหนดขึ้นมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส ทุ้มมีสีเหลืองดำกับพื้นระดับ ดังภาพข้างล่างนี้

รูปที่ 6 : เครื่องหมายมาตรฐานบังคับและมาตรฐานให้เลือกใช้ตามความสมัครใจหรือมาตรฐานไม่บังคับ

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

เครื่องหมายมาตรฐานไม่บังคับ

ข. มาตรฐานบังคับ ในกรณีของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันการเสียหายอันอาจเกิดขึ้นกับประชาชน กิจการอุตสาหกรรม เศรษฐกิจของประเทศ จะมีการออกพระราชบัญญัติที่กำหนดผลิตภัณฑ์นั้นต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ในกรณีนี้ผู้ทำหรือผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้น เข้ามาในพระราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายจะต้องได้รับอนุญาตเสียก่อนจึงจะทำหรือนำเข้าได้ เครื่องหมายแสดงมาตรฐานบังคับมีลักษณะเหมือน เครื่องหมายมาตรฐานทั่วไป แต่มีวงกลมล้อมรอบ ดังภาพ

การพิจารณากำหนดมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐาน เรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น จะมาจากข้อเสนองานจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกทั้งของรัฐบาลและเอกชน เสนอให้มีการกำหนดมาตรฐานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. เป็นนโยบายของรัฐบาลหรือระดับกระทรวงว่า เรื่องใดสมควรกำหนดมาตรฐาน

3. หน่วยงานที่ดำเนินงานทางด้านมาตรฐาน คือ คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (กมอ.) สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (เลมอป.) และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยเสนอให้กำหนดมาตรฐานในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเพื่อสนับสนุนการส่งออก

วิธีการและขั้นตอนในการกำหนดมาตรฐาน

เมื่อได้รับการเสนอให้กำหนดมาตรฐานจากแหล่งต่าง ๆ แล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (กมอ.) ก็จะดำเนินการเพื่อกำหนดมาตรฐานตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลถึงความเป็นไปได้ทางวิชาการในการกำหนดมาตรฐาน และการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ โดยการศึกษารวมวิธีการผลิตของโรงงานและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ มาตรฐานของต่างประเทศ มาตรฐานระหว่างประเทศ และอื่น ๆ ว่าจะสามารถกำหนดมาตรฐานได้หรือไม่

2. ศึกษาและรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐกิจจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงงานผู้ทำผลิตภัณฑ์ ศึกษาเกี่ยวกับปริมาณการผลิต มูลค่าเพิ่มการผลิต (Value added) การส่งออก การจ้างแรงงาน กรมศุลกากรศึกษาสถิติการนำเข้า-ส่งออก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ศึกษาในเรื่องนโยบายส่งเสริมสินค้าส่งออก และจากรายงานของธนาคารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะอุตสาหกรรมประเภทนั้น ๆ

3. พิจารณาให้ความสำคัญในแต่ละเรื่อง แล้วจัดลำดับความสำคัญของเรื่องที่สำคัญควรกำหนดเป็นมาตรฐาน เสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (กมอ.) พิจารณาอนุมัติให้กำหนดมาตรฐาน

4. เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการ (กว.) โดยจะพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยประกอบด้วยผู้ผลิต ผู้บริโภค และนักวิชาการ ผู้แทนจากสามฝ่ายนี้แต่ละฝ่ายจะมีสัดส่วนเท่า ๆ

กัน และมีผู้แทนของ ส้มอ. เป็นกรรมการและเลขานุการร่วมอยู่ด้วย ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุมัติจาก คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และลงนามแต่งตั้ง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง อุตสาหกรรม

คณะกรรมการวิชาการมีหน้าที่จัดทำร่างมาตรฐานและปฏิบัติงานทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับมาตรฐานเพื่อเสนอ กมอ.¹

5. ในการดำเนินการเพื่อให้ได้มาตรฐานตามต้องการนั้น เลขานุการของคณะกรรมการวิชาการจะทำการศึกษารวบรวมข้อมูลทางวิชาการ โดยการรวบรวมข้อกำหนดเกณฑ์คุณภาพ และวิธีทดสอบต่าง ๆ ที่โรงงานภายในประเทศใช้อยู่ รวมทั้งการวิเคราะห์และวิจัยเพื่อหาข้อมูล ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลจากโรงงานภายในประเทศ เพื่อประกอบการจัดทำร่างมาตรฐานจนแล้วเสร็จ ร่างมาตรฐานที่ทำขึ้นนี้เป็นร่างมาตรฐานฉบับแรก

6. เลขานุการคณะกรรมการวิชาการจะเสนอร่างมาตรฐานนั้นให้คณะทำงานเฉพาะกิจ (Drafting Panel) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนจากฝ่ายมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้มีความรู้จากภาคเอกชนหรือรัฐบาล เพื่อให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในร่างมาตรฐานนั้นจนได้ข้อยุติ โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความสามารถของอุตสาหกรรมในประเทศด้านวิชาการและเทคโนโลยี รูปแบบ รวมทั้งศัพท์และสำนวนภาษาขั้นต้นเป็นสำคัญ

7. ส่งเวียนร่างมาตรฐานนั้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการวิชาการพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม การเวียนร่างมาตรฐานเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการกำหนดมาตรฐาน เพราะนโยบายของการกำหนดมาตรฐานคือ ความเห็นพ้องต้องกันของทุกฝ่าย เลขานุการคณะกรรมการวิชาการจะติดตามรวบรวมข้อคิดเห็นส่วนใหญ่ในทางวิชาการเพื่อพิจารณารูปเสนอคณะทำงานเฉพาะกิจพิจารณากลับกรอง หรือหาข้อมูลเพิ่มเติมรวมทั้งให้ได้ข้อยุติก่อนนำเสนอคณะกรรมการวิชาการพิจารณา

8. ร่างมาตรฐานและข้อคิดเห็นที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ จะนำเสนอคณะกรรมการ

¹ "พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2511" ราชกิจจานุเบกษา 85 ตอนที่

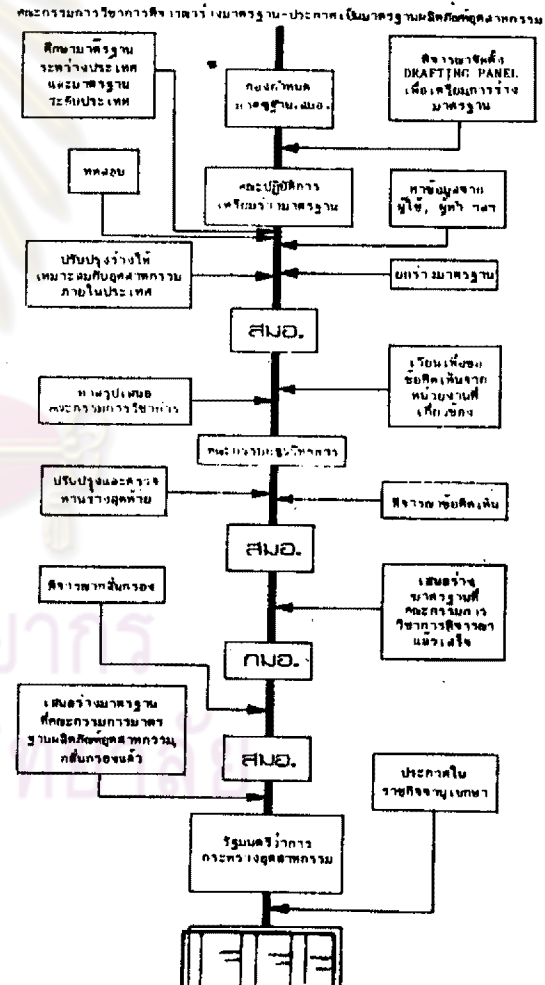
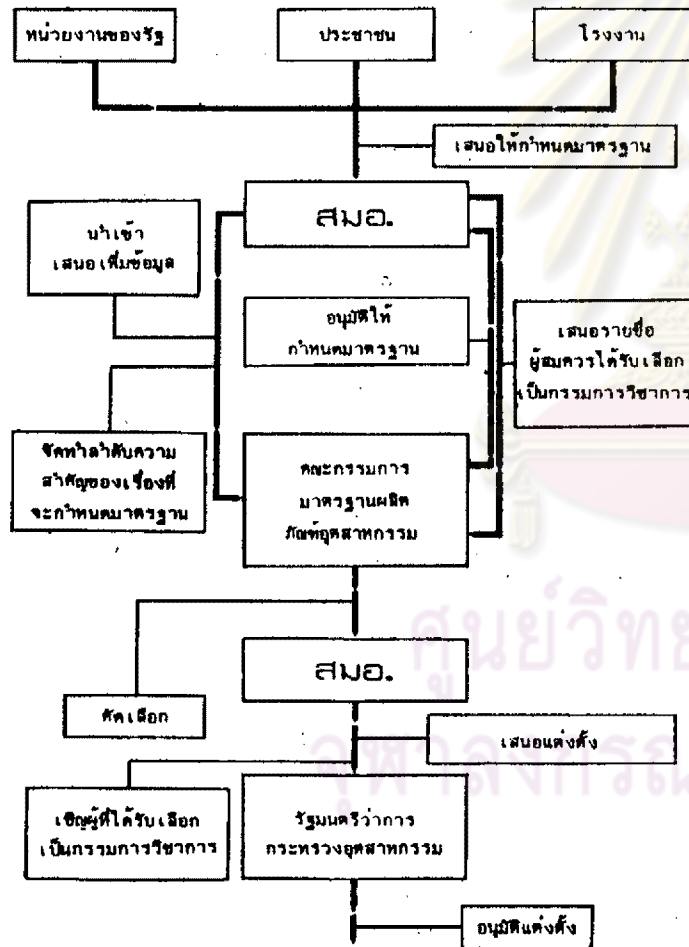
วิชาการพิจารณาวินิจฉัย เพื่อให้ได้ข้อยุติต่อไป โดยเฉลี่ยแล้วแต่ละเรื่องจะมีการประชุม 8-10 ครั้ง
ซึ่งจะแล้วเสร็จ

9. เลขานุการกรรมการวิชาการจะยกร่างมาตรฐานใหม่ เพื่อให้งานบรรณาธิการมาตรฐาน
ฐานตรวจสอบรูปแบบและการใช้ภาษา แล้วเสนอกณะกรรมกรวิชาการอีกคณะหนึ่ง เรียกคณะกรรม
กรรมการพิจารณาร่างมาตรฐาน (กว.425) พิจารณากลับกรอง ถ้ามีมติเห็นชอบด้วยก็จะเสนอก
คณะกรรมกรมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่อไป แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็จะเสนอกณะกรรมกรวิชา
การพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่งเมื่อได้ข้อยุติแล้วจะเสนอกลับไปยัง กว.425 แล้วจึงนำเสนอกณะ
กรรมกรมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่อไป

10. เมื่อคณะกรรมกรมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ส่มอ.
โดยงานบรรณาธิการมาตรฐานจัดทำประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเสนอมให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
อุตสาหกรรมลงนามดำเนินการให้มีการจัดพิมพ์หนังสือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พร้อมกับส่ง
เรื่องลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยงานนิติกร สำนักงานเลขานุการกรม ก็เป็นอันว่ามาตร
ฐานเรื่องนั้น ๆ มีผลใช้ได้โดยสมบูรณ์แล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 7 กระบวนการกำหนดมาตรฐาน

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, ส.ม.อ. ดำเนินงานอย่างไร

การแก้ไขและยกเลิกมาตรฐาน

โดยปกติเมื่อมาตรฐานประกาศกำหนดครบวาระ 5 ปี เลขานุการคณะกรรมการวิชาการ จะศึกษา เอกสารอ้างอิงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี พร้อมทั้ง เวียนขอความเห็นจากหน่วยงานๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งคณะกรรมการวิชาการว่าสมควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงมาตรฐานหรือไม่ประการใด

แต่ในบางครั้งมาตรฐานที่ประกาศกำหนดยังไม่ครบวาระ 5 ปี แต่มีการเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีโดยมีผลจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยของหน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ หรือมีหน่วยงาน เสนอให้พิจารณาแก้ไขให้เหมาะสมกับการพัฒนาอุตสาหกรรม

ถ้ามีเหตุผลและข้อมูลสนับสนุนเพียงพอ จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงมาตรฐาน เลขานุการ คณะกรรมการวิชาการก็จะดำเนินการสรุปและทำข้อเปรียบเทียบรายการที่ต้องแก้ไข และ/หรือจัดทำร่างมาตรฐานอันใหม่ แล้วนำเสนอคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพิจารณา

เมื่อคณะกรรมการวิชาการพิจารณาส່วนที่แก้ไขปรับปรุงหรือร่างมาตรฐานแล้วเสร็จ ก็จะ เวียนเอกสารดังกล่าวไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอข้อคิดเห็นในระยะเวลาอันเหมาะสม เลขานุการคณะกรรมการวิชาการจะรวบรวมข้อคิดเห็นที่ได้จากการ เวียนแล้วสรุปเสนอกคณะกรรมการ วิชาการเพื่อพิจารณาให้โต้ข้อยุติก่อนนำเสนอคณะกรรมการวิชาการอีกคณะหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่พิจารณากลับกรอร่างมาตรฐาน

คณะกรรมการวิชาการกลับกรอร่างมาตรฐาน จะพิจารณารายการที่แก้ไขหรือร่างมาตรฐาน ในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่งก่อนนำเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พิจารณาให้ความเห็นข้อรายการที่แก้ไข หรือร่างมาตรฐานที่ดำเนินการแล้วเสร็จเพื่อ เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศแก้ไข หรือยกเลิกและกำหนดใหม่แล้วแต่กรณี

การประกาศแก้ไขหรือยกเลิกและกำหนดใหม่ ดำเนินการโดยงานนิติการ สำนักงานเลขานุการกรม

การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ เป็นระบบการสร้างความเชื่อให้กับอุตสาหกรรมการผลิต

แบบมวลถัณฑ์ ที่มีจุดมุ่งหมายให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของผู้บริโภค โดยที่ผลิตภัณฑ์นั้นต้องผ่านการตรวจสอบและรับรองจากสถาบัน ซึ่งเป็นเสมือนตัวกลางระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค

การรับรองคุณภาพที่ใช้กันในปัจจุบันมี 3 วิธี คือ

1. การรับรองตนเอง เช่น บริษัทหนึ่งทำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่าย ตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์ด้วยหน่วยงานตรวจสอบของตนเอง การรับรองอาจแสดงด้วยรายงานผลการตรวจสอบหรือใบรับรอง หรือการแสดงข้อความว่าผลิตภัณฑ์ของตนเป็นไปตามมาตรฐาน หรือข้อกำหนดใด
2. การรับรองโดยบุคคลที่สื่อ่ง โดยทั่วไปจะเป็นการรับรองระหว่างผู้ซื้อ-ผู้ขาย คือผู้ซื้อจะเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองด้วยรายงานผลตรวจสอบ หรือใบรับรอง
3. การรับรองโดยบุคคลที่สาม เป็นการรับรองโดยบุคคลที่สามที่เป็นกลาง ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย การรับรองด้วยวิธีนี้แสดงด้วยใบรับรองหรือเครื่องหมายมาตรฐาน (เครื่องหมายมาตรฐานโดยทั่วไปจะทำในรูปแบบออกใบอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐาน)

การรับรองโดยบุคคลที่สาม โดยทั่วไปจะมีกฎหมายรองรับเพื่อควบคุมการนำการรับรองไปใช้ประโยชน์ และมักจะมีบทลงโทษหากมีการใช้ไม่ถูกต้อง

การรับรองคุณภาพของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นวิธีการรับรองโดยบุคคลที่สาม โดยการออกใบอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐาน (สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ประกาศกำหนดมาตรฐานแล้ว และโดยการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ (สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ได้ประกาศกำหนดมาตรฐาน)

ในการรับรองคุณภาพโดยบุคคลที่สามนั้น ได้มีการจัดระบบกันหลายแบบ ที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 8 แบบ ตามความเหมาะสมในทางปฏิบัติ ความประหยัด ชนิดของผลิตภัณฑ์ ยืดความสามารถทางการผลิตของอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งแต่ละระบบก็จะให้ผลในระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อผลิตภัณฑ์แตกต่างกันออกไป การเลือกระบบใดมาใช้ปฏิบัติ จึงขึ้นกับความเหมาะสมดังกล่าว

ระบบการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์แบ่งออกเป็น 8 แบบ¹ คือ

1. แบบที่ 1 ทำการทดสอบแบบ เป็นการรับรองโดยการตรวจสอบแบบของผลิตภัณฑ์โดยทดสอบว่าผลิตภัณฑ์เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้หรือไม่ มีวิธีการทดสอบไว้อย่างชัดเจน แต่ข้อจำกัดของระบบนี้คือ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่พิสูจน์ความน่าเชื่อถือ ว่า ผลิตภัณฑ์ที่จะทำขึ้นในภายหลังจากจะมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดหรือไม่
  2. แบบที่ 2 ทำการทดสอบแบบ และมีการติดตามผลโดยการ เก็บตัวอย่างทดสอบจากท้องตลาด
  3. แบบที่ 3 ทำการทดสอบแบบ และมีการติดตามผลโดยการ เก็บตัวอย่างทดสอบจากโรงงาน
  4. แบบที่ 4 ทำการทดสอบแบบ และมีการติดตามผล โดยการ เก็บตัวอย่างทดสอบจากทั้ง โรงงานและท้องตลาด
  5. แบบที่ 5 ทำการทดสอบแบบ และมีการประเมินผลระบบการควบคุมคุณภาพโรงงาน และมีการติดตามผลระบบการควบคุมคุณภาพโรงงาน และเก็บตัวอย่างทดสอบทั้งจากโรงงานและท้องตลาด
  6. แบบที่ 6 รับรองคุณภาพโดยประเมินระบบการควบคุมคุณภาพของโรงงาน
  7. แบบที่ 7 รับรองคุณภาพ เป็นรุ่น คือ ทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ว่าของแต่ละรุ่นเป็นไปตามข้อกำหนดหรือไม่ โดยอาศัยหลักสถิติและการสุ่มตัวอย่าง
  8. แบบที่ 8 ทำการทดสอบทุกชิ้น รับรองโดยการทดสอบผลิตภัณฑ์ทุกครั้ง
- จะเห็นได้ว่า การรับรองคุณภาพทั้ง 8 แบบ มีข้อแตกต่างกันไป มีข้อดีและข้อเสียต่างกันไป สม่. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับรองคุณภาพ โดยการออกใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานได้เลือกใช้แบบที่พิจารณาเห็นแล้วว่า มีความรัดกุมและสร้างความมั่นใจได้มากที่สุด คือ แบบที่ 5 ถึงแม้ว่าไม่สามารถรับรองได้ว่าผลิตภัณฑ์ทุกชิ้นเป็นไปตามข้อกำหนด ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของขบวนการผลิต แต่สามารถให้หลักประกันว่า ได้ผลิตขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ผู้ผลิตสามารถจะทำได้ดีที่สุด ถูกต้องตามหลักการ กฎหมายและสภาวะของสังคมในขณะนั้น และผู้ซื้อมีโอกาสที่จะได้รับผลิตภัณฑ์

¹ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, การรับรองคุณภาพ (เอกสารโรเนียว)

คุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานน้อยที่สุด

ระบบการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ทั้ง 8 แบบ มีวิธีการ ข้อดีและข้อเสีย ของแต่ละแบบ เมื่อนำไปใช้ปฏิบัติ ดังนี้

1. แบบที่ 1 การทดสอบแบบ เป็นการทดสอบตามแบบโดยการชักตัวอย่างผลิตภัณฑ์ไปทดสอบตามวิธีที่กำหนด แบบนี้เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด เพราะจะทดสอบผลิตภัณฑ์แต่ละแบบเพียงครั้งเดียว แต่ข้อเสียของแบบนี้คือ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่จะพิสูจน์ความน่าเชื่อถือ และไม่มีหลักฐานที่จะยืนยันได้ว่า ผู้ผลิตจะรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้อยู่ตลอดไป เพราะไม่มีการพิจารณากระบวนการควบคุมคุณภาพของผู้ผลิต

2. แบบที่ 2 การทดสอบตามแบบและมีการติดตามผลจากท้องตลาด เป็นวิธีการเดียวกับแบบแรก แต่จะตรวจสอบคุณภาพที่ออกมาทีหลัง ด้วยการทดสอบผลิตภัณฑ์จากท้องตลาดหรือจากผู้นำจำหน่าย หรือจากคลังสินค้า ข้อดีของแบบนี้คือ เสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อย แต่มีข้อเสียคือ ยากต่อการตรวจสอบให้ครอบคลุมทั่วถึงขอบเขตของตลาด และไม่มีการพิจารณากระบวนการควบคุมคุณภาพของโรงงาน

3. แบบที่ 3 การทดสอบตามแบบและมีการติดตามผลจากโรงงานเป็นวิธีการเดียวกับแบบแรก แต่ติดตามผลด้วยการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาทีหลัง ด้วยการทดสอบตัวอย่างที่เก็บจากโรงงานก่อนส่งออกจำหน่าย ข้อดีของแบบนี้คือ มีการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง และสามารถตรวจสอบได้ว่าการตรวจสอบของโรงงานเป็นอย่างไรบ้าง แต่ข้อเสียคือ เพิ่มงานในการตรวจสอบมากขึ้น

4. แบบที่ 4 การทดสอบตามแบบและมีการติดตามผลทั้งจากท้องตลาดและโรงงาน เป็นแบบที่รวมแบบที่ 2 และ 3 เข้าด้วยกัน ดังนั้นผลดีและผลเสียจึงมีลักษณะเช่นเดียวกับแบบที่ 2 และ 3 รวมกัน

5. แบบที่ 5 การทดสอบตามแบบและมีการประเมินระบบการควบคุมคุณภาพของโรงงานและมีการติดตามผลโดยการเก็บตัวอย่างทดสอบทั้งจากโรงงานและท้องตลาด เป็นแบบที่สถาปนามาตรฐานส่วนมากใช้กันอยู่ เพราะเป็นระบบที่เชื่อกันว่าดีที่สุดในนี้ เพราะนอกจากจะมีการตรวจสอบตามแบบแล้วยังมีการกำหนดแผนการดูแลและควบคุมที่เหมาะสม และการตรวจสอบแรกเริ่มเป็นการตรวจสอบระบบการควบคุมคุณภาพโรงงานว่ามีพอเพียงหรือไม่ รวมทั้งมีการตรวจสอบประจำเพื่อตรวจการควบคุมคุณภาพของโรงงานด้วย ทั้งนี้ผู้ผลิตและผู้ตรวจสอบจะมีแผนการดูแลและควบคุมอัน

เป็นลายลักษณ์อักษร ตกลงกันว่าต้องรับประกันว่าผลิตภัณฑ์ของเขาจะต้องมีคุณภาพตามมาตรฐาน ตลอดไป ซึ่งแบบนี้เป็นแบบที่เหมาะสมเพราะมีความยืดหยุ่นสูงและความสม่ำเสมอของคุณภาพ อันเนื่องมาจากการประเมินระบบการควบคุมคุณภาพโรงงาน แต่จะเป็นแบบที่เสียค่าใช้จ่ายสูงรวมทั้งใช้กระดาษมาก

6. แบบที่ 6 เป็นการรับรองขีดความสามารถในการทำของโรงงาน โดยการประเมินระบบการควบคุมคุณภาพของโรงงานและการทำการรับรองแบบนี้ไม่ใช่การรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์โดยตรง เพราะไม่มีการแสดง เครื่องหมายรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ แต่ผู้ผลิตสามารถใช้ในการรับรองนี้ไปโฆษณาได้ว่าขบวนการทำของโรงงานได้รับการรับรองว่ามีขีดความสามารถในการทำผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐาน ข้อเสียอาจเป็นเรื่องไม่ได้ทดสอบผลิตภัณฑ์ และอาจจะใช้ได้เฉพาะบางประเทศ

7. แบบที่ 7 การทดสอบรุ่น เป็นการทดสอบว่ารุ่นของผลิตภัณฑ์ที่จะส่งมอบเป็นไปตามข้อกำหนดหรือไม่ โดยอาศัยเทคนิค หลักสถิติ และการสุ่มตัวอย่าง โดยผลการทดสอบจะชี้จำนวนข้อบกพร่องในรุ่นนั้น ๆ ดังนั้นจึงไม่มีการตรวจสอบตามแบบและไม่มีการประเมินการควบคุมคุณภาพของโรงงาน ข้อเสียของแบบนี้คืออยู่ที่ผู้ผลิตไม่สามารถแสดงได้ว่าจะสามารถผลิตให้ผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐานตลอดไป นอกจากจะมีการทดสอบรุ่นของผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลการทดสอบไปใช้ประเมินความสามารถในการผลิตของผู้ผลิต

8. แบบที่ 8 การทดสอบทุกชิ้น เป็นการทดสอบผลิตภัณฑ์ทุกชิ้นโดยมีการกำหนดวิธีการทดสอบ หากผลิตภัณฑ์ชิ้นใดผ่านการทดสอบจะได้รับการรับรอง ซึ่งวิธีนี้เสียค่าใช้จ่ายสูงและเสียเวลา ทั้งยังไม่มีมีการประเมินระบบการควบคุมคุณภาพโรงงาน

งานสำคัญของการรับรองคุณภาพแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1. งานตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้แก่ การอนุญาตและตรวจสอบควบคุมการใช้เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การทำและนำเข้าเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานและการตรวจสอบควบคุม

2. งานตามมติคณะรัฐมนตรี ด้านการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศ ซึ่งยังมิได้มีการประกาศกำหนดมาตรฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยการสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศมากยิ่งขึ้น

งานทั้งสองด้านดังกล่าว เป็นงานที่มีลักษณะเป็นงานผูกพัน กล่าวคือ จะต้องติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมการแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน การทำ การนำ เข้า ซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐานเป็นประจำสม่ำเสมอ ทั้งที่โรงงานและสถานที่จำหน่ายสินค้าป้อนผลิตภัณฑ์ที่จดทะเบียน เว้นส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจรายทุกเดือนและตรวจสอบติดตามผลการรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จดทะเบียน

การอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การอนุญาตมีหลักเกณฑ์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. โรงงานสามารถทำผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐาน
2. โรงงานมีกรรมวิธีการผลิตและการควบคุมคุณภาพที่จะพิสูจน์ได้ว่าสามารถทำผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ

ตามมาตรา 16 กำหนดว่า ผู้ใดทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานแล้วจะแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นได้ ต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ และได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลัก เกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 1 (2525) ซึ่งมีเนื้อหาพอสรุปได้ดังนี้

ก. การยื่นคำขอรับใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
ให้ยื่นคำขอได้ที่งานธุรการ กองควบคุมมาตรฐาน (ดูภาคผนวก ค) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ตามแบบ มอ.1 พร้อมทั้งคำชี้แจงของผู้ขอรับใบอนุญาตว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ได้มีการทำให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศด้วย

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตมีโรงงานทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอย่างเดียวกันหลายแห่ง และโรงงานหลายแห่งนั้นทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งใช้ เครื่องหมายการค้าอย่างเดียวกัน จะยื่นคำขอรับใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำหรับผลิตภัณฑ์

อุตสาหกรรมที่ทำจากโรงงานหลายแห่งรวมกัน หรือจะเป็นคำขอรับใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ทำจากโรงงานบางแห่งหรือแต่ละแห่งก็ได้

เมื่อเจ้าหน้าที่รับคำขอไว้ จะเรียกให้ชำระค่าธรรมเนียมคำขอฉบับละ 10 บาท (กฎกระทรวงฉบับที่ 11) และค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ (อัตราค่าใช้จ่ายตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา) ผลลัพธ์ที่ว่า เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ เพื่อการออกใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ข. การตรวจสอบขั้นตอน เพื่อการอนุญาตให้ใช้ เครื่องหมายมาตรฐาน

หลังจากเจ้าหน้าที่รับคำขอไว้แล้ว (จะรับคำขอเมื่อคำขอและ เอกสารประกอบถูกต้อง และครบถ้วน) พนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายอนุญาตจะศึกษาข้อกำหนดต่าง ๆ ในมาตรฐาน วิธียกตัวอย่าง และการตรวจสอบที่ต้องดำเนินการที่โรงงาน ศึกษารายละเอียดในคำขอตลอดจน เอกสารวิชาการ เพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงลักษณะ โรงงาน กรรมวิธีการผลิต และวิธีการควบคุมคุณภาพของ โรงงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมคุณภาพจะศึกษาและกำหนดหลัก เกณฑ์ของระบบการควบคุมคุณภาพสินค้า สำหรับผลิตภัณฑ์ชนิดนั้น ๆ ศึกษา ระบบการควบคุมคุณภาพตามคำขอเพื่อวิเคราะห์การควบคุมคุณภาพ ของโรงงานและให้ข้อคิดเห็นแก่ฝ่ายอนุญาต

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะนัดหมายเพื่อส่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายอนุญาตมาตรวจโรงงาน จุดประสงค์ของการตรวจโรงงานก็เพื่อตรวจสอบการทำผลิตภัณฑ์ว่า เป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะขอใช้ เครื่องหมายมาตรฐานหรือไม่ และโรงงานมี แผนการควบคุมการผลิตพอเพียงที่จะทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานได้ตลอดไปหรือไม่

การตรวจโรงงานนี้จะได้พิจารณากระบวนการผลิตโดยทั่วไป ขั้นตอนการควบคุมตรวจสอบของ โรงงาน (รวมทั้ง เครื่องมือตรวจสอบ การใช้ และการบำรุงรักษา ตลอดจนบันทึกผล การตรวจสอบของ โรงงานที่เก็บเป็นสถิติไว้ ฯลฯ) และแผนควบคุมคุณภาพ

ในการตรวจโรงงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายอนุญาตจะเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ หรือวัสดุอื่นที่กำหนดไว้ในมาตรฐานจำนวนหนึ่ง เพื่อนำไปมอบให้หน่วยงานที่รัฐมนตรีให้อำนาจ เป็น ผู้ตรวจสอบ เช่น กรมวิทยาศาสตร์ บริการ ตรวจสอบว่าเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานหรือไม่ ในบางกรณีอาจจำเป็นต้องใช้ เครื่องมือตรวจสอบของ โรงงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ของ ส.ม.อ. หรือของหน่วยงานที่รัฐมนตรีให้อำนาจเป็นผู้ตรวจสอบเผ้าส่ง เกตหรือร่วมในการตรวจสอบนั้นด้วย

เจ้าหน้าที่ฝ่ายการอนุญาตของสำนักงานฯ จะศึกษาผลการตรวจโรงงานและผลการตรวจสอบ หากสรุปผลการตรวจสอบโรงงานและผลการตรวจสอบได้ว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานฯ จะเสนอรายงานต่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พร้อมทั้งเสนอขอให้ออกใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ถ้าผลการตรวจสอบตัวอย่างหรือการตรวจโรงงานยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานฯ จะได้แจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบข้อบกพร่องที่ควรจะได้แก้ไข พร้อมทั้งรายงานเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทราบด้วย

สำนักงานฯ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และจะได้จัดส่งพนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจโรงงานและ หรือเก็บตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้รับแจ้งจากผู้ขอรับใบอนุญาตว่าได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว และหากปรากฏว่าโรงงานได้แก้ไขปรับปรุงจนสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานฯ ก็จะได้เสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขอให้ออกใบอนุญาต

หากปรากฏว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ได้ทำการแก้ไขปรับปรุง หรือไม่สามารแก้ไขข้อบกพร่องได้ หลังจากที่สำนักงานฯ แจ้งให้ทราบแล้วเป็นเวลานานพอสมควร (ไม่เกินหกเดือน) เจ้าหน้าที่จะได้เสนอรายงานขอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสั่งไม่อนุญาตค่าธรรมเนียมค่าขอ และค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบจะไม่คืนให้กับผู้ขอรับใบอนุญาต

ค. การออกใบอนุญาตและการตรวจสอบเพื่อควบคุมการใช้เครื่องหมายมาตรฐาน

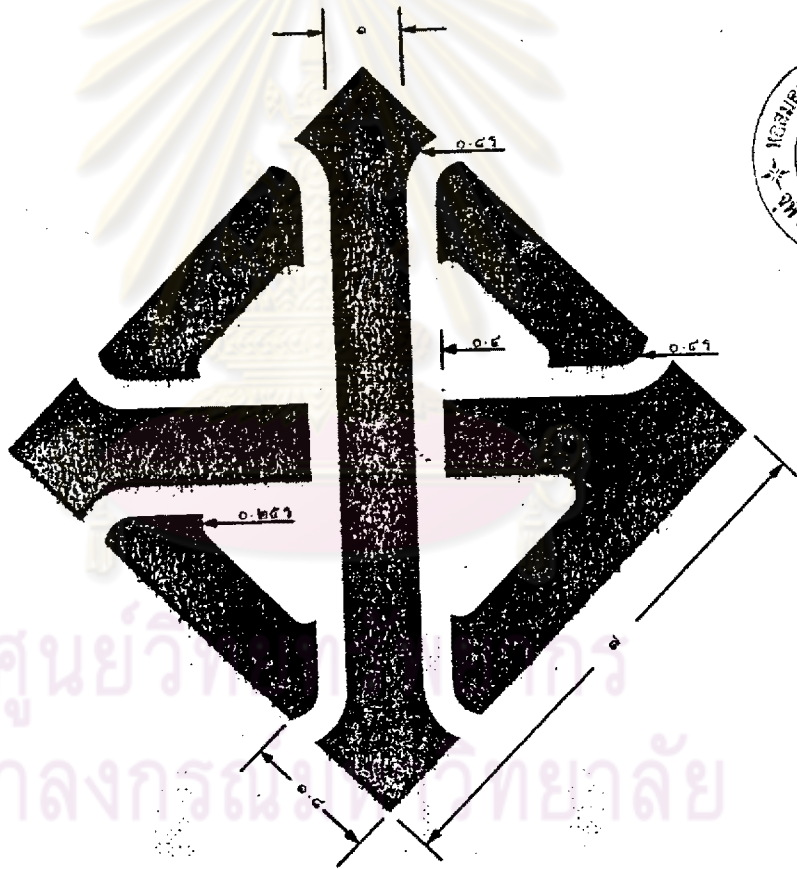
เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอนุมัติให้ออกใบอนุญาตแก่ผู้ขอรับใบอนุญาตรายใดแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยงานธุรการ กองควบคุมมาตรฐานจะแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบ ในการรับใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 1,000 บาท (กฎกระทรวงฉบับที่ 11, 2524) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะตีพิมพ์แบบวิธีควบคุมการใช้เครื่องหมายมาตรฐาน ซึ่งได้ร่วมพิจารณากับโรงงานแล้ว ให้แก่ผู้รับใบอนุญาต เอกสารนี้กำหนดเงื่อนไขวิธีการที่ผู้รับใบอนุญาตและสำนักงานฯ จะถือปฏิบัติในการตรวจสอบในแต่ละรอบปี เพื่อยืนยันว่าผลิตภัณฑ์และการทำผลิตภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐาน ตลอดจนกำหนดระยะเวลาการตรวจโรงงาน การชักตัวอย่างจากโรงงาน สถานที่เก็บ หรือจำหน่าย หรือชักตัวอย่างจากยานพาหนะที่ขนส่ง

ผลิตภัณฑ์จากโรงงานออกสู่ตลาด

สำหรับเครื่องหมายมาตรฐานที่จะแสดงบนผลิตภัณฑ์นั้นให้ถือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2515) มีเนื้อความพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับแสดงกับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มุมสี่ลบทำองศากับพื้นระดับ และมีสัดส่วนตามรูปร่างข้างล่างนี้ เครื่องหมายมาตรฐานจะมีขนาดเท่าใดหรือจะโย้สัดก็ได้

รูปที่ 8 : เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับแสดงกับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2. ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำเครื่องหมายมาตรฐานเอง

3. การแสดงเครื่องหมายมาตรฐานให้แสดงให้เห็นง่ายและชัดเจน อาจแสดงไว้ที่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือและสิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งห่อหุ้ม หรือสิ่งผูกมัดด้วย

ถ้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะแสดง เครื่องหมายมาตรฐานทำจากโรงงานล่องแห่ง

ขึ้นไป และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นใช้เครื่องหมายการค้าอย่างเดียวกัน ให้ระบุชื่อ และที่ตั้งของ โรงงานที่ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นด้วย ถ้าไม่อาจะระบุชื่อและที่ตั้งของโรงงานนั้นจะใช้รหัส แสดงชื่อและที่ตั้งของโรงงานก็ได้

4. ให้ระบุหมายเลขมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เห็นได้ง่ายและชัดเจนไว้ ใต้หรือข้าง เครื่องหมายมาตรฐาน

5. ให้แสดงชื่อผู้รับใบอนุญาตหรือแสดง เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วไว้ที่ ใกล้เคียงกันให้เห็นได้ง่ายและชัดเจน

ง. การสิ้นอายุใบอนุญาต

ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำหนดว่า ใบ อนุญาตสิ้นสุดเมื่อ

1. ผู้รับใบอนุญาตเลิกประกอบกิจการ
2. ประกาศหรือพระราชกฤษฎีกากำหนดมาตรฐานใหม่ แก้อะไร หรือยกเลิกมาตรฐาน - ฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดนั้น มีผลใช้บังคับ ในกรณีที่มีการกำหนดมาตรฐานใหม่ หรือ แก้อะไรมาตรฐาน ถ้าผู้รับใบอนุญาตจะประกอบกิจการตามมาตรฐานใหม่หรือมาตรฐานที่แก้อะไรให้ออ อนุญาตได้ก่อนวันที่มาตรฐานใหม่หรือมาตรฐานที่แก้อะไรมีผลใช้บังคับ

การอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน

ตามมาตรา 20 กำหนดให้ผู้ที่ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน ต้องแสดงหลักฐานให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ และได้รับใบอนุญาตจาก คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 5 ซึ่งมีเนื้อหาพอสรุปดังนี้ คือ

ก. การยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนด ให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ประสงค์จะทำผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมนั้นต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ตามแบบ มอ.3

(ดูภาคผนวก ค) พร้อมทั้งส่งมอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือภาพหรือคำชี้แจงแสดงลักษณะโดยละเอียดของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และหลักฐานอื่นที่แสดงว่าสามารถทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้เป็นไปตามมาตรฐาน หลักฐานนั้นอย่างน้อยต้องมี

1. แผนผังแสดงกรรมวิธีทำโดยย่อ
2. รายการอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
3. แผนภูมิหรือรายละเอียดแสดงวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
4. รายละเอียดแสดงวิธีการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
5. รายการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
6. ปริมาณผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่สามารถทำได้และคาดว่าจะจำหน่ายได้ต่อเดือนหรือปี

ในบางกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตได้รับใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นอยู่ก่อนแล้ว ผู้ขอรับใบอนุญาตจะไม่ส่งมอบหลักฐานตาม 1, 3 และ 5 ก็ได้

ข. การตรวจสอบขั้นต้น เพื่อการอนุญาต รายละเอียดเช่นเดียวกับการตรวจสอบขั้นต้น เพื่อการอนุญาตให้ใช้ เครื่องหมายมาตรฐาน

ค. การออกใบอนุญาตและการตรวจสอบเพื่อควบคุมการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน รายละเอียดเช่นเดียวกับการออกใบอนุญาตและการตรวจสอบเพื่อควบคุมการใช้ เครื่องหมายมาตรฐาน

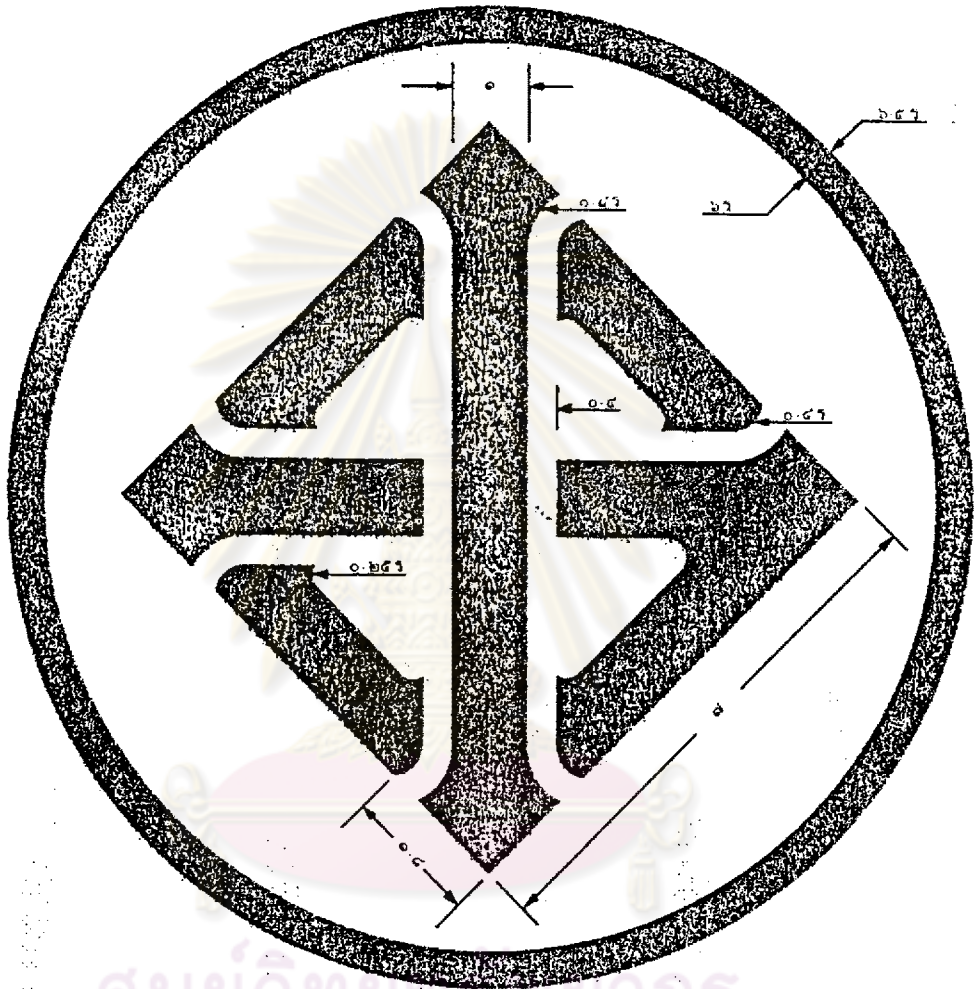
สำหรับเครื่องหมายมาตรฐานที่จะแสดงบนผลิตภัณฑ์นั้น ให้ถือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2516) มีเนื้อความพอสรุปได้ดังนี้คือ

1. เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับแสดงกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสล้อมสี่เหลี่ยมคางหมูกับพื้นระดับอยู่ในกรอบรูปวงกลม และมีส่วนสัดส่วนตามรูปร่างข้างล่างนี้ เครื่องหมายมาตรฐานจะมีขนาดเท่าใดหรือจะใหญ่เล็กก็ได้

รูปที่ 9

เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกาให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน หรือมาตรฐานบังคับ

2. ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำเครื่องหมายมาตรฐานเอง

3. ให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐานให้เห็นได้ง่ายและชัดเจน อาจแสดงไว้ที่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือ และสิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งห่อหุ้ม หรือสิ่งผูกมัด

ถ้าผลิตภัณฑ์ที่แสดง เครื่องหมายมาตรฐาน ทำจากโรงงานสองแห่งขึ้นไป และใช้เครื่องหมายการค้าอย่างเดียวกัน ให้ระบุชื่อและที่ตั้งของโรงงานที่ทำผลิตภัณฑ์นั้นด้วย ถ้าไม่อาจระบุชื่อและที่ตั้งของโรงงานนั้น จะใช้รหัสแสดงชื่อและที่ตั้งของโรงงานก็ได้

4. ให้ระบุหมายเลขมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เห็นได้ง่ายและชัดเจนไว้

ไตหรือข้าง เครื่องหมายมาตรฐาน

5. ให้แสดงชื่อเต็มหรือชื่อย่อของผู้รับใบอนุญาต หรือแสดง เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วไว้ในที่ใกล้เคียงกันให้เห็นได้ง่ายและชัดเจน

ง. การสิ้นอายุใบอนุญาต

ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 มาตรา 27

การอนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน เข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร

ตามมาตรา 21 ผู้ให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน เข้ามา เพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ และได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2516) ซึ่งมีเนื้อหาพอสรุปได้ดังนี้ คือ

ก. การยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน เข้ามา เพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น เข้ามา เพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ตามแบบ มอ.5 (ดูภาคผนวก ค) พร้อมทั้งส่งมอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือภาพหรือคำชี้แจงแสดงลักษณะโดยละเอียดของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และหลักฐานอื่นที่แสดงว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ประสงค์จะนำเข้ามา เพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรนั้น เป็นไปตามมาตรฐาน หลักฐานนั้นอย่างน้อยต้องมี

1. เอกสารแสดงข้อกำหนดรายการของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
2. แผนภูมิหรือรายละเอียดแสดงวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในระหว่างทำ และสำเร็จรูปแล้วในต่างประเทศ

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบใบรับรองของสถาบันมาตรฐานหรือสถาบันตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของต่างประเทศที่เชื่อถือได้สำหรับผลิตภัณฑ์นั้น ผู้ขอรับใบอนุญาตจะ

ไม่ส่งมอบหลักฐาน 1 หรือ 2 ก็ได้

เพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบหลักฐานต่อไปได้เพิ่มเติม

1. ตัวอย่างผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
2. มาตรฐานที่สถาบันมาตรฐานหรือสถาบันตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของต่างประเทศคำใช่เป็นเกณฑ์ในการออกใบรับรอง
3. หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการออกใบรับรองของสถาบันนั้น ๆ
4. วิธีควบคุมติดตามผลการรักษาระดับคุณภาพที่สถาบันนั้น ๆ กำหนดให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมปฏิบัติในการที่ได้ออกใบรับรองให้
5. รายงานผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่จะนำเข้า

ข. การตรวจสอบขั้นต้นเพื่อการออกใบอนุญาต ให้นำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน เข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมทั้งหลักฐานต่าง ๆ แล้วจะทำการศึกษาเอกสารที่ได้รับมอบ พร้อมกับส่งมอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์ให้หน่วยงานที่รัฐมนตรีให้อำนาจตรวจสอบตรวจสอบว่าเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานหรือไม่ หากผลการตรวจสอบตัวอย่างและการประเมินการควบคุมคุณภาพของโรงงานในต่างประเทศตามเอกสารสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์ที่นำเข้า เป็นไปตามมาตรฐานและโรงงานในต่างประเทศมีการควบคุมคุณภาพที่เชื่อได้ว่าทำผลิตภัณฑ์ได้ตามมาตรฐาน กองควบคุมมาตรฐานโดยฝ่ายอนุญาตจะทำรายงานสรุปเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อการอนุญาต

หากผลของการตรวจสอบและการประเมินไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จะได้แจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบข้อบกพร่องที่ตรวจได้แก้ไข พร้อมทั้งรายงานเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

หากปรากฏว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตไม่อาจแก้ไขข้อบกพร่องได้ภายในเวลาอันสมควร (ปกติไม่เกิน 6 เดือน) เจ้าหน้าที่จะได้รายงานเสนอขอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสั่งไม่อนุญาต

กรณีผลิตภัณฑ์ที่จะนำ เข้าได้รับอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐานของสถาบันมาตรฐาน

ฐานต่างประเทศ ฝ่ายอนุญาตจะศึกษามาตรฐานระหว่างประเทศ และวิธีการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายของสถาบันมาตรฐานต่างประเทศ ตลอดจนการควบคุมติดตามผลหลังจากได้รับอนุญาต เพื่อเปรียบเทียบว่า เกณฑ์คุณภาพที่กำหนดของมาตรฐานต่างประเทศ และหลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐานและการควบคุมติดตามผลของสถาบันมาตรฐานต่างประเทศ เทียบได้ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หากสรุปผลได้ว่ามาตรฐานและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เทียบได้ไม่ต่ำกว่าของสำนักงานฯ จะไม่มีการเก็บตัวอย่างตรวจสอบ กองควบคุมมาตรฐานโดยฝ่ายอนุญาตจะทำรายงานสรุปเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อการอนุญาต

ค. การออกใบอนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอนุมัติให้ออกใบอนุญาตแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยงานธุรการ กองควบคุมมาตรฐานจะได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบ ในการรับใบอนุญาตผู้ขอรับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับละ 1,000 บาท (กฎกระทรวงฉบับที่ 11)

สำหรับเครื่องหมายที่แสดงบนผลิตภัณฑ์นั้น ให้ถือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2516) ดังที่กล่าวมาแล้วในเรื่องการขออนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

ผู้รับใบอนุญาต ต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานที่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก่อนรับมอบไปจากเจ้าพนักงานคู่ภาคกร รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ทำภายหลังตามเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้¹ แต่ในกรณีผลิตภัณฑ์นำเข้าเป็นไปตามมาตรฐานของต่างประเทศ ที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และมีเครื่องหมายมาตรฐานของต่างประเทศแล้ว คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอาจยกเว้นให้ผู้รับใบอนุญาตไม่ต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับก็ได้

ง. การลั่นอายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐาน

¹ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 มาตรา 33 วรรคหนึ่ง

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 มาตรา 27

การออกใบอนุญาตสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแบบเป็นกลุ่ม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตำเนินการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ โดยมีกา
ระ เมีนการควบคุมคุณภาพของ โรงงานว่าขีดความสามารถที่จะรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ตลอดไปหรือไม่
ประการหนึ่ง มีการติดตามผลระบบการควบคุมคุณภาพของโรงงานประการหนึ่ง และตรวจสอบ
ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ทุกประเภท ทุกแบบ ชนิดและขนาด ทั้งจากโรงงานและท้องตลาดเป็นประการ
ลู่สุดท้าย

แบบการรับรองคุณภาพดังกล่าว ถือกันว่าเป็นระบบที่ดี มีความรัดกุมและสร้างเชื่อมั่นใจ
ได้มากที่สุด แต่เนื่องจากว่าในปัจจุบันได้มีการขยายการผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากขึ้น มีประเภท
แบบ ชนิด และขนาดมากขึ้น มีผลให้หลัก เกณฑ์การพิจารณารับรองคุณภาพของสำนักงานมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยการออกใบอนุญาตให้แล้วแต่เครื่องหมายมาตรฐาน ประสบปัญหาทางการ
ปฏิบัติหลายประการ เช่น ต้องใช้เวลามากในการตรวจสอบ ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในด้านการทำ
ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของโรงงาน ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบตัวอย่าง และนอกจากนั้นผลิตภัณฑ์
บางชนิดยังก่อให้เกิดความล่าช้าต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดย
เฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการติดตามผล ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องของความล่าช้า และเพื่อลด
ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ สำนักงานฯ จึงได้เพิ่มเติมหลักเกณฑ์ใหม่ในการออกใบอนุญาต เรียกว่า
"การออกใบอนุญาตสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแบบเป็นกลุ่ม" กล่าวคือ จะเป็นการออกใบอนุญาต
ให้แก่ผลิตภัณฑ์ทุกขนาดในกลุ่มเดียวกัน โดยจะเก็บตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มมาตรวจสอบเพียง
บางขนาด ถ้าเป็นไปตามมาตรฐาน ก็จะออกใบอนุญาตให้สำหรับผลิตภัณฑ์ทุกขนาดในกลุ่มเดียวกันนั้น
การออกใบอนุญาตสำหรับผลิตภัณฑ์แบบเป็นกลุ่มนี้ มีหลัก เกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญดังนี้ คือ

1. กำหนดกลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะ โครงสร้าง และระบบการ
ผลิตที่คล้ายคลึงกัน สัดให้เป็นกลุ่มเดียวกัน มีหลายขนาด
2. ระบบการควบคุมคุณภาพของโรงงานต้อง เป็นไปตามหลัก เกณฑ์ ที่สำนักงานมาตรฐาน

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมคุณภาพระหว่างทำ ซึ่งการประเมินผลการตรวจสอบโรงงานต้องมีระบบการควบคุมคุณภาพอยู่ในขั้นดีมาก

3. เก็บตัวอย่างมาตรวจสอบ บางขนาดโดยใช้หลักของ Sampling Plan แทนการเก็บตัวอย่างทุกขนาด

4. ถ้าผลการตรวจสอบตัวอย่าง ที่จัดเป็นตัวแทนของกลุ่ม เป็นไปตามมาตรฐาน ก็จะออกใบอนุญาตให้ทั้งกลุ่มนั้น

ตามหลัก เกณฑ์ดังกล่าวจะพิจารณาใช้ในกรณีระบบการควบคุมคุณภาพของ โรงงานอยู่ในขั้นดีมากเท่านั้น สำหรับโรงงานที่ผลการประเมินระบบการควบคุมคุณภาพยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด การออกใบอนุญาตจะยังคงใช้หลัก เกณฑ์ตามเดิม คือ เก็บตัวอย่างทุกขนาดมาตรวจสอบและออกใบอนุญาต เฉพาะขนาดที่ผ่านการตรวจสอบว่า เป็นไปตามมาตรฐาน เท่านั้น

สำหรับการพิจารณาว่า จะใช้หลัก เกณฑ์ใหม่นี้กับผลิตภัณฑ์ใดบ้างนั้น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้วางเงื่อนไขการพิจารณา ดังนี้ คือ

1. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีแบบ ประเภท ชนิด หรือขนาดมาก
2. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะโครงสร้างคล้ายคลึงกัน
3. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีระบบการผลิตเป็นแบบเดียวกัน หรือไม่ต่างกันมากนัก

ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพิจารณาให้ใช้หลัก เกณฑ์การออกใบอนุญาตแบบ เป็นกลุ่มในขณะนี้ มีทั้งสิ้น 18 ผลิตภัณฑ์ (รวบรวมถึงพฤษภาคม 2527) ได้แก่

- แบตเตอรี่น้ำชนิดตะกั่ว-กรด (มอก.6-2513)
- สายไฟฟ้าส่วนนำทองแดงกลมหุ้มด้วยฉนวนและเปลือกนอกโพลีไวนิลคลอไรด์ (มอก.11-2518)
- แผ่นเหล็กเคลือบดีบุก (มอก.16-2524)
- ท่อพีวีซีแข็ง สำหรับใช้เป็นท่อน้ำดื่ม (มอก.17-2514)
- คอนกรีตบล็อกรับน้ำหนัก (มอก.57-2516)
- คอนกรีตบล็อกไม่รับน้ำหนัก (มอก.58-2516)
- ลวดทองแดงกลมตันเคลือบน้ำยาโพลีไวนิลฟอร์มัล (มอก.82-2517)
- สายไฟฟ้าอะลูมิเนียมตีเกลียวเปลือก (มอก.85-2517)

- สายไฟฟ้าอะลูมิเนียมตีเกลียวเปลือยแกนเหล็ก (มอก.86-2522)
- ลวดทองแดงกลมตันเคลือบน้ำยาโพสิยูรีเทน (มอก.174-2525)
- แผ่นไม้อัด (มอก.178-2519)
- ประตุน้ำเหล็กหล่อ : สันเกต สำหรับใช้งานประปา (มอก.256-2521)
- ลิธียมลชน (มอก.272-2521)
- ยางรถยนต์ (มอก.367-2524)
- ท่อเหล็กกล้าเชื่อมด้วยไฟฟ้าสำหรับส่งน้ำ (มอก.427-2525)
- ประตุน้ำเหล็กหล่อ : สันปีกผีเสื้อ (มอก.382-2524)
- ประตุน้ำเหล็กหล่อ : สันก้นกบชนิดแกว่ง (มอก.383-2524)
- ประตุน้ำเหล็กหล่อ : สันยกสำหรับใช้งานทั่วไป (มอก.432-2525)

การปรับปรุงขั้นตอนการอนุญาตเพื่อการส่งออก

ตามที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติให้ถือเป็นแนวนโยบายในการพิจารณากำหนดมาตรฐานหรือการบริการด้านมาตรฐานสำหรับสินค้าเพื่อการส่งออก ตลอดจนการร่างกฎหมายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรฐาน ไม่ควรเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกนั้น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงได้พิจารณาปรับปรุงขั้นตอนการอนุญาตเพื่อการส่งออก เพื่อให้รวดเร็วคล่องตัวยิ่งขึ้น และเป็นการอำนวยความสะดวกต่อผู้ผลิตเพื่อการส่งออกด้วย

ตามมาตรา 20 ทวิ และ 21 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 และ 3 พ.ศ. 2522 นั้น ระบุให้ผู้ผลิตที่มีความจำเป็นต้องการนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่แตกต่างไปจากมาตรฐานที่กำหนดเพื่อใช้ในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว รัฐมนตรีก็จะพิจารณาอนุญาตเป็นการเฉพาะคราวไป ให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ทำตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศได้ ไม่ว่าจะสูงหรือต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดขึ้นในประเทศ โดยที่มาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศนั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และทำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการมาตรฐาน

ฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนด

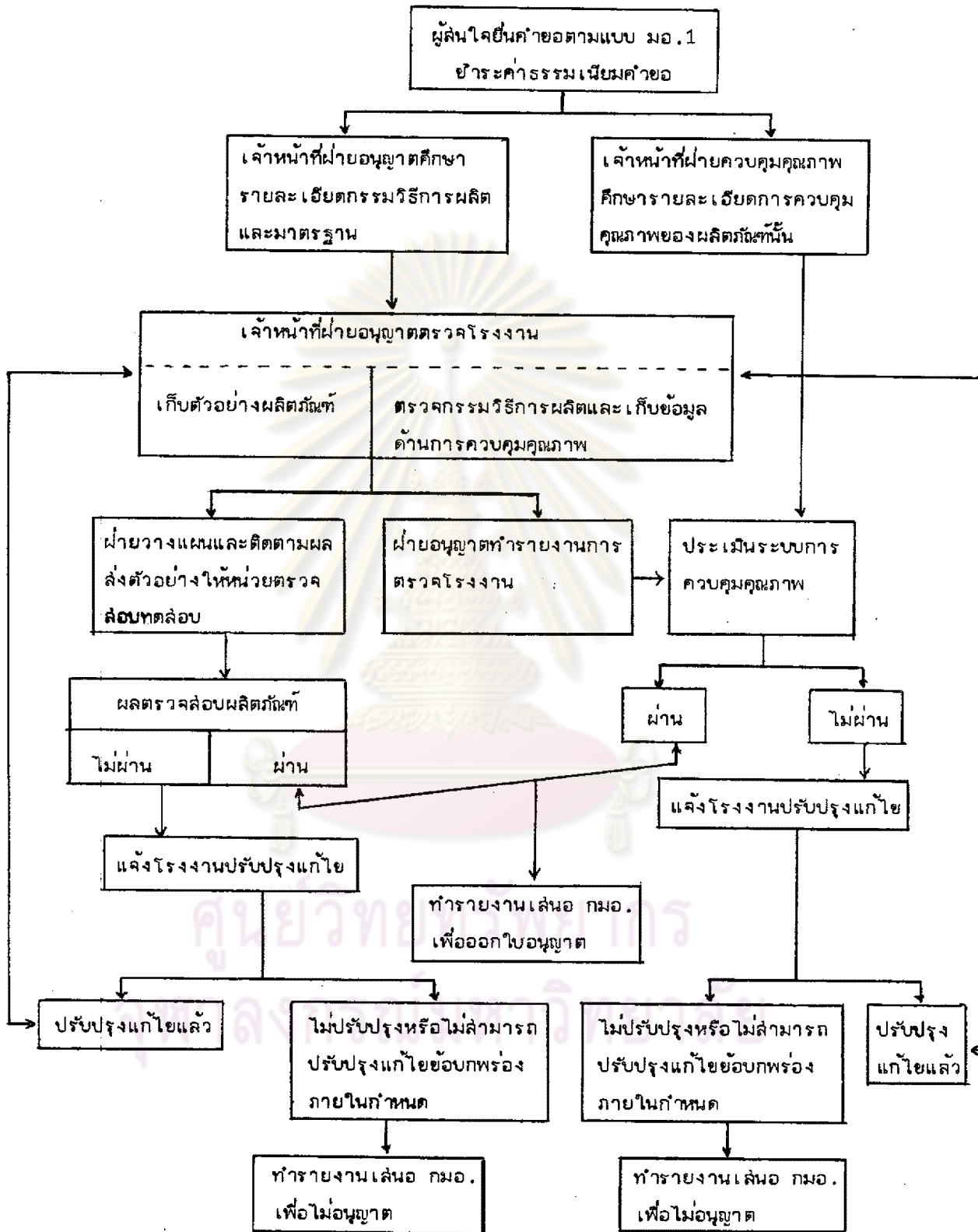
สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและพิจารณาขึ้น
ตอนดังกล่าว จึงได้พิจารณาปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งออก ดังนี้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การปรับปรุงขั้นตอนการอนุญาตตามมาตรา 20 ทวิ และ 21 ทวิ แห่งพระราช
บัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

ขั้นตอน	แนวทางปฏิบัติเดิม	แนวทางปฏิบัติใหม่
1. <u>การยื่นคำขอและ หลักฐาน</u>	ยื่นเมื่อผู้ทำได้รับการสั่งซื้อจาก ต่างประเทศ โดยแนบหลักฐาน 1. มาตรฐานของต่างประเทศ หรือระหว่างประเทศ 2. ใบล่อถาการค้าหรือหนังสือ ติดต่อแจ้งและยืนยันความ ประสงค์จากต่างประ เเทศ ระบุปริมาณและกำหนดสิ่ง โดยประมาณ	ยื่นเมื่อผู้ทำมีแผนจำหน่ายให้ แก่ต่างประเทศ โดยแนบ 1. มาตรฐานต่างประเทศ หรือมาตรฐานระหว่าง ประเทศ
2. <u>การพิจารณาอนุญาต</u> 2.1 การพิจารณา ของคณะกรรมการ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม	คณะกรรมการฯ พิจารณา 1. ให้ความเห็นชอบใน มาตรฐานของต่าง ประเทศหรือระหว่าง ประเทศ	1. <u>มาตรฐานใหม่และผลิต ภัณฑ์ใหม่</u> (1) ให้ความเห็นชอบ ในมาตรฐานของ ของต่างประเทศ หรือระหว่าง

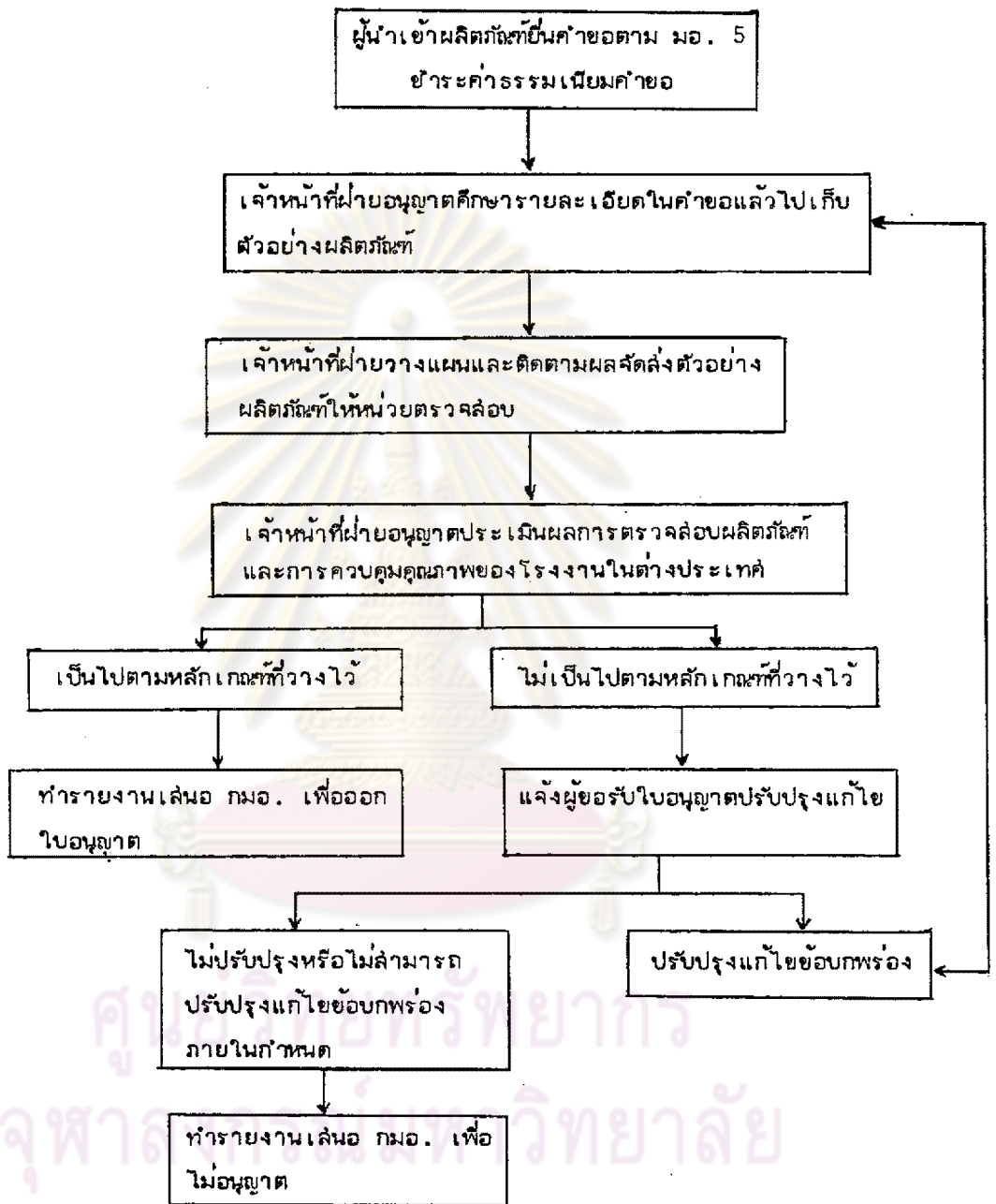
ขั้นตอน	แนวทางปฏิบัติเดิม	แนวทางปฏิบัติใหม่
2.2 การพิจารณาอนุญาต	<p>2. กำหนดหลัก เกณฑ์และเงื่อนไขในการทำ</p> <p>สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม นำเสนอ ขบวนการฯ รว. อก. พิจารณาอนุญาตเมื่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาตามข้อ 2.1 แล้ว</p>	<p>ประเทศ</p> <p>(2) กำหนดหลัก เกณฑ์และเงื่อนไขในการทำ</p> <p>2. <u>มาตรฐานและผลิตภัณฑ์คณะกรรมการฯ เคยพิจารณาแล้ว</u></p> <p>อนุมัติในหลักการให้สำนักงานฯ นำเสนอ ขบวนการฯ รว. อก. พิจารณาอนุญาตได้ แล้วนำเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทราบภายหลัง</p> <p>1. <u>มาตรฐานใหม่และผลิตภัณฑ์ใหม่</u></p> <p>สำนักงานฯ นำเสนอ ขบวนการฯ รว. อก. พิจารณาอนุญาตเมื่อผู้ยื่นคำขออนุญาตหลักฐานการสั่งซื้อเข้ามาแสดงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว</p> <p>2. <u>มาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เคยอนุญาตแล้ว</u></p> <p>ขบวนการฯ รว. อก. อนุมัติในหลักการอนุญาต</p>

รูปที่ 10 : ขั้นตอนการดำเนินการอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

รูปที่ 12 : ขั้นตอนการดำเนินการอนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชบัญญัติกำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

การควบคุมและติดตามการใช้เครื่องหมายมาตรฐาน

ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน ให้ทำหรือนำเข้าตามมาตรา 16, มาตรา 20 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 แล้วนั้น ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อให้แน่ใจว่าโรงงานรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดเวลา สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยฝ่ายตรวจการจะส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน หรือให้ทำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน โดยจะไม่แจ้งให้โรงงานทราบล่วงหน้า เพื่อ

1. ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับขบวนการผลิตและระบบการควบคุมคุณภาพ
2. เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ผลิตสำเร็จรูปแล้วมาทำการทดสอบ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า การควบคุมคุณภาพของโรงงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่

นอกจากการเก็บตัวอย่างจากโรงงานและการตรวจโรงงานแล้ว ยังมีการซื้อผลิตภัณฑ์ที่ขายตามท้องตลาดมาทำการทดสอบด้วยเช่นกัน

การตรวจโรงงานจะทำประมาณปีละ 2-10 ครั้ง จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการควบคุมคุณภาพของโรงงาน ถ้าโรงงานใดมีการควบคุมคุณภาพอย่างดี และรักษาระดับการควบคุมคุณภาพนั้นไว้ได้ ก็อาจจะไม่จำเป็นต้องตรวจบ่อยหรือละเอียดเท่ากับโรงงานที่มีการควบคุมคุณภาพและความสามารถในการผลิตต่ำ หรือตกต่ำลง ซึ่งจะต้องตรวจสอบกันบ่อยครั้งขึ้นและตรวจสอบอย่างละเอียด รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงกรรมวิธีการผลิต หรือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด

เมื่อทำการตรวจโรงงานแต่ละครั้ง เรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จะทำรายงานสำหรับเก็บไว้เป็นประวัติของโรงงาน เพื่อประโยชน์ในการวางแผนติดตามในปีต่อ ๆ ไป สำหรับผลการตรวจสอบสำนักงานฯ จะเก็บบันทึกไว้และจะส่งรายงานผลการตรวจสอบไปยังฝ่ายบริหารโรงงานด้วย เพื่อจะได้ทราบผลการตรวจสอบและทำการแก้ไขข้อบกพร่องสำหรับในช่วงเวลาที่ไม่ได้ออกไปตรวจโรงงานนั้น สำนักงานฯ ก็ยังใช้วิธีการควบคุมโดยการตรวจสอบจากรายงานการผลิตและการควบคุมคุณภาพที่ทางโรงงานฉบับบันทึกไว้

สำหรับผลิตภัณฑ์ที่นำเข้านั้น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะตรวจสอบโดย

ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานคู่กลางกร เมื่อมีการนำเข้าแต่ละครั้ง เจ้าพนักงานคู่กลางกรจะเก็บตัวอย่างไว้ตามจำนวนที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานฯ แล้วแจ้งให้สำนักงานฯ ไปรับตัวอย่างเหล่านั้น เพื่อตรวจสอบต่อไป

ก. การตรวจสอบควบคุมการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ถ้าปรากฏว่า มีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เช่น

1. มีการทำหรือนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ
2. ผู้ได้รับอนุญาตทำหรือนำเข้าไม่ได้ทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน หรือ
3. มีการใช้เครื่องหมายมาตรฐานโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ
4. มีการเลียนแบบเครื่องหมายมาตรฐาน
5. ผู้ได้รับอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน หรือ
6. มีการโฆษณาจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ซึ่ง เป็นไปตามข้อ 1-5 ข้างต้น

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จะส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และหากตรวจพบว่ามีกรฝ่าฝืนกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์นั้นแล้ว ทำรายงานเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาสั่งดำเนินการ เช่น ทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือทำผลิตภัณฑ์ให้สิ้นสภาพ หรือส่งกลับคืนถ้าเป็นการนำเข้า ในขณะที่เดียวกันสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะส่งเรื่องไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เพื่อ ดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งได้ระบุโทษไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 มาตรา 48 ถึงมาตรา 54 (ดูภาคผนวก ค)

ข. การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ในการควบคุมผู้ได้รับใบอนุญาต หากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตมีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เช่น

1. มีการย้ายสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (กมอ.) หรือ

2. มีภาระโอนใบอนุญาตโดยผลการ ไม่ได้รับอนุญาตจาก กมอ. หรือ
3. ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 20 หรือมาตรา 21 ไม่ทำผลสัมฤทธิ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือไม่นำผลสัมฤทธิ์อุตสาหกรรมที่เป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาจำหน่ายหรือแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลสัมฤทธิ์อุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เป็นต้น

พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานผลสัมฤทธิ์อุตสาหกรรม จะดำเนินการโดยทำรายงานเสนอให้ กมอ. เพื่อพิจารณาสั่งดำเนินการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลสัมฤทธิ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 มาตรา 37 ถึงมาตรา 43 (ดูภาคผนวก ค)

การจดทะเบียนผลสัมฤทธิ์

รัฐบาลมีนโยบายในการให้ความสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภายในประเทศไทย โดยการให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เป็นผู้นำในการใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ และได้กำหนดระเบียบปฏิบัติในการจัดซื้อสินค้าและการจัดจ้างโดยให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้สินค้าที่แสดงเครื่องหมายมาตรฐาน หรือที่ได้จดทะเบียนผลสัมฤทธิ์ไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรม

ในการดำเนินการรับจดทะเบียนผลสัมฤทธิ์ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2521 ให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการพิจารณาสินค้าที่ผลิตในประเทศ (สผป.) โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสินค้าขอรับการจดทะเบียนผลสัมฤทธิ์ที่ผลิตภายในประเทศ และเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้าร่วมพิจารณาสินค้าขอรับการจดทะเบียน

คณะกรรมการพิจารณาสินค้าที่ผลิตในประเทศ (สผป.) ประกอบด้วย

1. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	เป็น	ประธานกรรมการ
2. เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลสัมฤทธิ์อุตสาหกรรม	เป็น	กรรมการ
3. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	เป็น	กรรมการ
4. ผู้แทนกระทรวงการคลัง	เป็น	กรรมการ
5. ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี	เป็น	กรรมการ
6. ผู้แทนสำนักงานประมง	เป็น	กรรมการ
7. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	เป็น	กรรมการ

8. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็น กรรมการ
9. ผู้แทนกรมศุลกากร เป็น กรรมการ
10. ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรมไทย เป็น กรรมการ
11. ผู้แทนสมาคมนิคมไทย เป็น กรรมการ
12. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็น กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาสินค้าที่ผลิตในประเทศ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าขอรับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนที่ทำการประกอบขึ้นภายในประเทศ ตามขีดขึ้นความล่ามารถของ เทคโนโลยีในประเทศที่มีใช้อยู่
2. ต้องมีมูลค่าเพิ่ม (Value Added) และส่วนของต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นภายในประเทศ (Local Content) ในผลิตภัณฑ์นั้นในอัตราที่เหมาะสม
3. ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำได้ ตามมาตรฐานต่างประเทศหรือตามมาตรฐานของสถาบันหรือของหน่วยราชการในประเทศที่เชื่อถือได้ โดยคำนึงถึงข้อกำหนดรายละเอียดของหน่วยงานที่ใช้ประกอบด้วย ซึ่งจะพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป และเพื่อให้เป็นการเข้าช้อนกับงานทางด้านการอนุญาต ให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐาน คณะกรรมการพิจารณาสินค้าที่ผลิตในประเทศ ได้กำหนดเงื่อนไขในการรับพิจารณาค่าขอจดทะเบียนไว้ข้อหนึ่งว่า จะรับพิจารณา เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่กระทรวงอุตสาหกรรมยังมิได้ประกาศกำหนดมาตรฐาน และหากได้มีการประกาศกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ใด ซึ่งได้รับการอนุมัติให้จดทะเบียนผลิตภัณฑ์แล้ว คณะกรรมการจะพิจารณายกเลิกการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เพื่อให้ผู้ผลิตที่ได้รับการจดทะเบียนยื่นขอรับใบอนุญาต แสดงเครื่องหมายมาตรฐานแทน ทั้งนี้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่แสดงเครื่องหมายมาตรฐานและผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการจดทะเบียน จะได้รับการสนับสนุนในการจำหน่ายให้แก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามมติคณะรัฐมนตรี แจ้งตามหนังสือที่ สร.0203/ว139 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2524 ดังนี้ "ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศที่แสดง เครื่องหมายมาตรฐาน หรือที่ได้จดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมมีราคาสูงกว่าผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศ ซึ่งไม่ได้แสดง เครื่องหมายมาตรฐาน หรือไม่ได้จดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรม หรือมีราคาสูงกว่าผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศไม่เกินร้อยละ 15 ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจซื้อผลิตภัณฑ์ที่แสดง เครื่องหมายมาตรฐาน หรือที่ได้จดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมโดยต่อรองราคาลงได้ และไม่ว่าจะต่อรองราคาลงได้เพียงใด ก็ให้ซื้อ

ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวนั้น แต่ทั้งนี้ ราคาดังกล่าวจะต้องไม่สูงกว่าราคาปานกลางที่สำนักงานประมาหรือ
กระทรวงการคลังกำหนดแล้วแต่กรณี เว้นแต่กรณีใช้เงินกู้จัดซื้อให้เป็นไปตามเงื่อนไขเงินกู้นั้น"

ก. ขั้นตอนการขอจดทะเบียนผลิตภัณฑ์

เมื่อได้รับคำขอจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
โดยฝ่ายจดทะเบียนผลิตภัณฑ์จะศึกษารายละเอียดในคำขอเพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงลักษณะของ
โรงงาน กรรมวิธีการผลิต การใช้วัตถุดิบในประเทศ การใช้เทคโนโลยีที่มีในประเทศ การ
ควบคุมคุณภาพของโรงงาน หลักฐานการรับรองคุณภาพหรือการใช้งาน มาตรฐานต่างประเทศ
หรือข้อกำหนดรายละเอียดผลิตภัณฑ์ของหน่วยงานของรัฐที่โรงงานอ้างถึง วิธีการเก็บตัวอย่างและ
คำนวณตัวอย่างที่ต้องเก็บตรวจสอบ นอกจากนี้ฝ่ายจดทะเบียนผลิตภัณฑ์จะขอข้อมูลจากหน่วยงาน
ต่าง ๆ ของรัฐ ซึ่งใช้ผลิตภัณฑ์ที่ขอจดทะเบียน เพื่อขอข้อกำหนดรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ และผล
การใช้งานหากเคยซื้อเพื่อประกอบการพิจารณา

ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายจดทะเบียนผลิตภัณฑ์จะตรวจโรงงานเพื่อตรวจสอบ
กรรมวิธีการผลิต และการควบคุมคุณภาพของโรงงาน รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และเก็บ
ตัวอย่างตรวจสอบในกรณีจำเป็น หากมีการเก็บตัวอย่างตรวจสอบ ก็จะส่งตัวอย่างไปให้หน่วย
ตรวจสอบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมอบอำนาจให้เป็นผู้ตรวจสอบ

ฝ่ายจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ จะรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้ศึกษาจากเอกสารคำขอ
และการตรวจโรงงานและเก็บตัวอย่างตรวจสอบ ว่าเป็นรายงานเสนอคณะกรรมการพิจารณาสินค้า
ที่ผลิตในประเทศพิจารณา หากคณะกรรมการพิจารณาสินค้าที่ผลิตในประเทศมีมติอนุมัติหรือไม่อนุมัติ
ให้จดทะเบียน เลขานุการคณะกรรมการจะแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ฝ่ายจดทะเบียนผลิตภัณฑ์จะจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์
พร้อมรายละเอียดผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการจดทะเบียนแต่ละเดือน เรายื่นให้หน่วยงานของรัฐทราบเพื่อถือ
ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี และจัดทำรวมเล่มปีละครั้ง

ข. การยกเลิกการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์

1. เมื่อมีประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการจดทะเบียน ฝ่ายจด
ทะเบียนผลิตภัณฑ์จะทำรายงานเสนอคณะกรรมการพิจารณาสินค้าที่ผลิตในประเทศเพื่อพิจารณา

- กำหนดให้ผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแสดง เครื่อง

หมายเหตุฐานภายในกำหนด

- กำหนดวันยกเลิกการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์
- 2. แจ้งหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนดให้ผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ทราบ
- 3. หากผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ฝ่ายจดทะเบียนผลิตภัณฑ์จะนำเสนอกomite กรรมการฯ ยกเลิกการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ พร้อมแจ้งผู้รับการจดทะเบียนทราบและนำลงในปีขีผลิตภัณฑ์ที่จดทะเบียนเวียนหน่วยงานของรัฐทราบ
- 4. หากผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และได้รับใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานแล้ว ฝ่ายจดทะเบียนผลิตภัณฑ์จะเสนอกomite กรรมการฯ เพื่อยกเลิกการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ พร้อมแจ้งผู้รับการจดทะเบียนทราบและนำลงในปีขีผลิตภัณฑ์ที่จดทะเบียนเวียนหน่วยงานของรัฐทราบ

การมาตรฐานระหว่างประเทศ

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ในฐานะสถาบันมาตรฐานแห่งชาติของประเทศไทย ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับสถาบันมาตรฐานของประเทศต่าง ๆ มาตรฐานแห่งชาติในภูมิภาค และดำเนินการในฐานะตัวแทนของประเทศไทยในองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization-ISO) เพื่อรักษามลประโยชน์ของประเทศอันเกี่ยวเนื่องมาจากมาตรฐานระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้น อันจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เป็นสินค้าออก

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ดำเนินการด้านกการมาตรฐานระหว่างประเทศ ดังนี้

ก. การประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO)

ประเทศไทยโดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นสมาชิกประเภทสามัญ (Member Body)¹ ขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน ซึ่งเป็นองค์การที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศ ประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือประสานงานอย่างใกล้ชิดกับ ISO และสมาชิกอื่น ๆ ของ ISO ซึ่งปัจจุบัน (พ.ศ. 2527) ISO มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 89 ประเทศ โดยเป็นประเทศหน่วยสมาชิกสามัญ 79 ประเทศ และสมาชิกสัมพันธ์ (Correspondent Member) 15 ประเทศ โดยมีคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการมาตรฐานระหว่างประเทศ (กมป.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับงานด้านมาตรฐานระหว่างประเทศของสำนักงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อพิจารณาในเรื่องการประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO) โดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการมาตรฐานระหว่างประเทศมีดังต่อไปนี้

¹สมาชิกภาพของ ISO มี 2 ประเภท ได้แก่

ก. สมาชิกสามัญ (Member Body) คือสมาชิกที่เป็นหน่วยงานมาตรฐานแห่งชาติ ซึ่งเป็นตัวแทนทางด้านมาตรฐานที่แท้จริง และได้รับการแต่งตั้งจากประเทศต่าง ๆ ให้เข้าร่วมดำเนินงานกับ ISO สมาชิกประเภทนี้จะมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเรื่องหรือปัญหาขององค์การฯ ทุกเรื่อง

ข. สมาชิกสัมพันธ์ (Correspondent Member) คือสมาชิกที่เป็นหน่วยงานในประเทศระหว่างพัฒนา ซึ่งยังไม่ได้จัดตั้งหน่วยงานมาตรฐานแห่งชาติหรือจัดตั้งแล้วแต่ยังไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นตัวแทนของประเทศ หรือยังไม่ได้รับการยอมรับจากองค์การที่เป็นสมาชิก สมาชิกประเภทนี้จะได้รับข่าวสาร รายละเอียดการดำเนินงานและผลงานของ ISO ตลอดเวลา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเรื่องหรือปัญหาของ ISO

1. ให้คณะกรรมการพิจารณาออกเสียงลงคะแนนในร่างมาตรฐาน ไอ เอส โอ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์ถึงผลได้ผลเสียอันอาจกระทบกระเทือนถึงผลประโยชน์ของประเทศไทย
2. ให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ของ ไอ เอส โอ รวมทั้งองค์การย่อยต่าง ๆ ของ ไอ เอส โอ ซึ่งประเทศไทยจะต้องดำเนินการเล่นออกความเห็น หรือออกเสียงลงคะแนนในฐานะสมาชิก ทั้งนี้ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ
3. ให้คณะกรรมการพิจารณาการส่งผู้แทนประเทศไทยไปร่วมการประชุมต่าง ๆ ของ ไอ เอส โอ รวมทั้งการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐานระหว่างประเทศ
4. ให้คณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการติดต่อ ขอความร่วมมือหรือประสานงานกับหน่วยงาน กลุ่มประเทศในภูมิภาค หรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับการมาตรฐานระหว่างประเทศ และให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกช่วยเหลือหรือให้คำชี้แจงแก่คณะกรรมการตามที่ร้องขอ
5. ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือทำการหรือพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ การประชุมคณะกรรมการให้ทำการประชุมกรรมการมาใช้บังคับโดยอนุโลม
6. ให้คณะกรรมการปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ที่กล่าวข้างต้น และที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการมาตรฐานระหว่างประเทศ (พ.ศ. 2527) ประกอบด้วย

1. ดร.ประพจน์ ฌ นคร	ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
3. ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
4. ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน	กรรมการ
5. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ

¹ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2526, หน้า 15

6. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	กรรมการ
7. ผู้แทนกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์	กรรมการ
8. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	กรรมการ
9. ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ
10. ผู้แทนวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย	กรรมการ
11. ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรมไทย	กรรมการ
12. ผู้แทนสมาคมมาตรฐานไทย	กรรมการ
13. ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย	กรรมการ
14. นายชายโหว แล่งรุณี	กรรมการ
15. นายเจสียง สุระสิทธิ์	กรรมการ
16. นายหริส สุตตะบุตร	กรรมการ
17. นางศศิธร วสุวัต	กรรมการ
18. นายมนู วีระบุรุษ	กรรมการ
19. นายทวี เลิศปัญญาวิทย์	กรรมการ
20. ผู้อำนวยการกอง กองกำหนดมาตรฐาน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	กรรมการและเลขานุการ
21. ผู้อำนวยการกอง กองวิชาการและการต่างประเทศ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในฐานะที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นตัวแทนของประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกของ ISO ได้ดำเนินการประสานงานกับ ไอ เอส โอ ทั้งในด้านการบริหารและด้านวิชาการ ดังนี้

1. ด้านบริหาร ได้คัดเลือกผู้แทนเข้าร่วมประชุมสมัชชาทั่วไป (ISO General Assembly) คณะมนตรี ไอ เอส โอ (ISO Council) เพื่อรับทราบนโยบาย งบประมาณ ตลอดจนการปฏิบัติงานของ ไอ เอส โอ ทั้งนี้ประเทศไทยได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกคณะมนตรี ไอ เอส โอ สำหรับวาระปี 2524-2526 โดยคณะมนตรี ไอ เอส โอ ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศ 18 ประเทศ ซึ่งได้รับเลือกตั้งในที่ประชุมสมัชชาทั่วไป นอกจากนั้นประเทศไทยโดย นายคิวงค์ สังคศิริ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

เป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหารทั่วไป (Executive Committee-EXCO) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะมนตรี ไอ เอส โอ ในด้านการบริหารงานทั่วไปของ ไอ เอส โอ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่แทนคณะมนตรี ไอ เอส โอ ในบางเรื่องสำหรับวาระปี 2525-2527

นอกจากนี้ประเทศไทยในฐานะสมาชิกของ ไอ เอส โอ ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสังเกตการณ์ในคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะมนตรี ไอ เอส โอ ที่สำคัญได้แก่

1. คณะกรรมการว่าด้วยการช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา (Development committee-DEVCO) ตั้งขึ้นในปี 2505 เพื่อทำหน้าที่ประมวลความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาทางด้านการมาตรฐาน และศึกษาค้นหาวิธีการที่จะทำให้ความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนอง โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนา ฝึกอบรม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งระหว่างประเทศกำลังพัฒนาและพัฒนาแล้ว ทั้งนี้โดยอาศัยความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ เช่น องค์การสหประชาชาติ และคณะกรรมการบริหารคณะอื่น ๆ ของ ไอ เอส โอ เพื่อให้การช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาบรรลุผลดีขึ้น ในปี 2519 ไอ เอส โอ ได้แต่งตั้ง Regional Liaison Officers ตามภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อขยายการทำงานของ ไอ เอส โอ ออกไปยังประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย (โดยในวาระปี 2524-2526 ประเทศไทยโดย นายชายไหว แลง-รุศิ ปลุณันต์ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) ได้รับการแต่งตั้งจาก ไอ เอส โอ ให้ดำรงตำแหน่ง Regional Liaison Officer for East and South East Asia Region ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้แทน ไอ เอส โอ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งครอบคลุมถึง 8 ประเทศในภูมิภาคนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย สาธารณรัฐเกาหลี ออสเตรเลีย และเวียดนาม โดยจะติดต่อประสานงานกับประเทศสมาชิกในภูมิภาคนี้ ที่รับผิดชอบในเรื่องการมาตรฐาน) และในปี 2523 ไอ เอส โอ ได้นำโครงการพัฒนาของ ไอ เอส โอ (ISO Development Programme) ออกปฏิบัติการ จุดประสงค์ของโครงการเพื่อช่วยเหลือโครงการสร้างมาตรฐานแห่งชาติในประเทศที่กำลังพัฒนา ให้มีความพร้อมเพียงพอที่จะสามารถเข้าร่วมในการดำเนินงานด้านมาตรฐาน ไอ เอส โอ และได้รับประโยชน์จากงานมาตรฐานอย่างเต็มที่

2. คณะกรรมการว่าด้วยการรับรองคุณภาพ (Certification Committee -CERTICO) เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะมนตรี ไอ เอส โอ ด้านการอนุญาตรับรองคุณภาพ ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับระบบการอนุญาตรับรองคุณภาพ การใช้เครื่องหมาย

รับรองคุณภาพ ตลอดจนการจัดตั้งระบบห้องทดสอบ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับทั้งฝ่ายผู้บริโภคและฝ่ายผู้ผลิต

3. คณะกรรมการนโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภค (Consumer Policy Committee - COPOLCO) เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะมนตรี ไอ เอส โอ ด้านการกำหนดนโยบายผู้บริโภค โดยมีหน้าที่สำคัญในการศึกษาแนวทางช่วยเหลือผู้บริโภคให้ได้รับประโยชน์จากงานมาตรฐาน และเสริมบทบาทของผู้บริโภคในงานมาตรฐาน ส่งเสริมในด้านการให้ข่าวสาร การฝึกอบรม และการคุ้มครองผู้บริโภค จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรื่องการให้บริโภคมีส่วนร่วม การนำมาตรฐานไปใช้ และปัญหาอื่น ๆ ในขอบข่ายของผู้บริโภคเกี่ยวกับการมาตรฐานทั้งระดับชาติ และระดับระหว่างประเทศ

ในส่วนของประเทศไทย สม่อ. ในฐานะสมาชิกตัวแทนจากประเทศไทยได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะมนตรี ไอ เอส โอ ว่าด้วยการช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา ว่าด้วยการรับรองคุณภาพ และว่าด้วยการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภค เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็น ส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย พร้อมทั้งรับทราบข้อมูล ตลอดจนมติจากที่ประชุม เรื่องต่าง ๆ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านมาตรฐานให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยต่อไป

2. ด้านวิชาการ ได้เข้าร่วมกำหนดมาตรฐานในฐานะสมาชิกร่วมทำงาน

ในคณะกรรมการวิชาการ 13 คณะ คณะอนุกรรมการวิชาการ 3 คณะ และติดตามผลการกำหนดมาตรฐานในฐานะสมาชิกสังเกตการณ์ในคณะกรรมการวิชาการอีก 11 คณะ และคณะอนุกรรมการวิชาการ 2 คณะ หากเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและผลได้ผลเสียของประเทศ และมีสถาบันที่เกี่ยวข้องหลายสถาบัน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ขึ้น เพื่อพิจารณาการกำหนดร่างมาตรฐาน ไอ เอส โอ ตั้งแต่ยื่นขอเสนอกำหนดมาตรฐานของเลขานุการคณะกรรมการวิชาการของ ไอ เอส โอ จนถึงร่างขั้นสุดท้ายที่จะประกาศกำหนดเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศ และมาตรฐานที่จะปรับปรุงแก้ไขทุก ๆ 5 ปีด้วย

นอกจากนี้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในนามประเทศไทย ยังเป็นสมาชิกข่ายงานระหว่างประเทศ ว่าด้วยข้อมูลมาตรฐาน (ISO Information Net-

work-ISO NET) สำนักงานฯ จึงทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานระหว่างประเทศว่าด้วยข้อ
 สันเทศมาตรฐาน บริการตอบคำถามแก่สมาชิก ISO NET ที่ถามเกี่ยวกับมาตรฐานไทย ตลอดจน
 บริการคำถามของผู้สนใจ เรื่องมาตรฐานต่างประเทศ และติดตามให้ได้รับคำตอบ และส่งคำตอบ
 ให้แก่ผู้สอบถามภายในประเทศ

ข. การประสานงานกับคณะกรรมการโครงการมาตรฐานอาหาร FAO/WHO (Codex
 Alimentarius Commission)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งใน 122 ประเทศ ที่เข้าร่วมอยู่ในโครงการมาตรฐาน
 อาหาร เอฟ เอ โอ/ดับลิว เอช โอ ซึ่งเป็นโครงการสำคัญในการดำเนินการด้านมาตรฐานอาหาร
 ระหว่างประเทศ ด้วยความร่วมมือระหว่างองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติกับองค์การ
 อนามัยโลก โดยมีสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติดำเนินการด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ ซึ่งเป็น
 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นจุดติดต่อประสานงานกับโครงการฯ
 และเป็นผู้ดำเนินการของคณะกรรมการแห่งชาติดำเนินการด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (กมอป.)

คณะกรรมการแห่งชาติดำเนินการด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (กมอป.) เป็นคณะ
 กรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ
 และมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ กมอป.จะเป็นผู้กำหนดนโยบายการดำเนิน
 งานของประเทศไทย ให้สอดคล้องกับการทำงานในเรื่องการมาตรฐานอาหารของโครงการมาตร-
 ฐานอาหารระหว่างประเทศ เอฟ เอ โอ/ดับลิว เอช โอ ในอันที่จะคุ้มครองสุขภาพของผู้บริโภค
 และพิทักษ์ความเป็นธรรมในการค้าระหว่างประเทศ

คณะกรรมการแห่งชาติดำเนินการด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (กมอป.)¹ (พ.ศ. 2527)
 ประกอบด้วย

1. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	ประธานกรรมการ
2. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือผู้แทน	กรรมการ
3. ปลัดกระทรวงพาณิชย์หรือผู้แทน	กรรมการ

¹ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2526 หน้า 16

4. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการพลังงานหรือผู้แทน กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้แทน กรรมการ
6. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน กรรมการ
7. เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือผู้แทน กรรมการ
8. เลขาธิการสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติหรือผู้แทน กรรมการ
9. เลขาธิการคณะกรรมการประสานงานกับองค์การอาหารและเกษตร แห่งสหประชาชาติและการเกษตรต่างประเทศหรือผู้แทน กรรมการ
10. เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาหรือผู้แทน กรรมการ
11. อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการหรือผู้แทน กรรมการ
12. อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์หรือผู้แทน กรรมการ
13. อธิบดีกรมวิชาการ เกษตรหรือผู้แทน กรรมการ
14. อธิบดีกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์หรือผู้แทน กรรมการ
15. ผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารหรือผู้แทน กรรมการ
16. หัวหน้าสำนักงานมาตรฐานสินค้าหรือผู้แทน กรรมการ
17. ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน กรรมการ
18. นายกล่มาคมอุตสาหกรรมไทยหรือผู้แทน กรรมการ
19. นายกล่มาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูปหรือผู้แทน กรรมการ
20. คำลัดราจารย์ อมร ภูมิตำ กรรมการ
21. นายชายไหว แสงรุจี กรรมการ
22. นางสาวเสริมศิริ คงศักดิ์ กรรมการ
23. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วย กรรมการและ เลขาธิการ มาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ
24. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรรมการและผู้ช่วย เลขาธิการ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (กมอ.)

มีดังนี้

1. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ เพื่อช่วยเหลือทำกิจการหรือพิจารณา เรื่องต่างๆ

ตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย

2. มีหน้าที่ติดต่อประสานงานและกำหนดแผนงานที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับงานโครงการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ เอฟ เอ โอ/ดับลิว เอช โอ รวมทั้งพิจารณาจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมประชุมในคณะกรรมการโครงการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ เอฟ เอ โอ/ดับลิว เอช โอ คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการวิชาการสาขาต่าง ๆ

3. มีหน้าที่ให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศโดยศึกษาพิจารณาและวิเคราะห์ถึงข้อกำหนดมาตรฐานอาหารต่าง ๆ รวมทั้งเปรียบเทียบกับมาตรฐานอาหารและกฎหมายอาหารภายในประเทศ อันจะได้ใช้เป็นเหตุผลในการโต้แย้งหรือยอมรับมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้น

4. พิจารณาเสนอความคิดเห็น ต่อคณะรัฐมนตรีในการที่รัฐบาลจะยอมรับหรือไม่ยอมรับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ รวมทั้ง เสนอความเห็นเพื่อที่จะให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรฐานอาหารดังกล่าว และติดตามผลงานนั้น

5. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศที่ทำงานเกี่ยวกับมาตรฐานอาหาร

6. ปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น และตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี

ในฐานะที่สำนักงานฯ เป็นศูนย์ติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการโครงการมาตรฐานอาหาร FAO/WHO (Codex Alimentarius Commission) ได้จัดส่งผู้แทนประเทศไทยไปประชุมพหุภาคีของ Codex เพื่อร่วมกำหนดนโยบายและแผนงานของโครงการฯ และร่วมกันเสนอข้อคิดเห็นในการจัดทำมาตรฐานอาหาร

ค. ความร่วมมือและการประสานมาตรฐานแห่งชาติในภูมิภาค

1. สภามาตรฐานของกลุ่มประเทศในย่านแปซิฟิก (Pacific Area Standards Congress-PASC) ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกสภามาตรฐานของกลุ่มประเทศในย่านแปซิฟิก สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมจึงดำเนินการพิจารณาส่งผู้แทนเข้าประชุมตกลงหารือ เกี่ยวกับการบริหารงานของ ไอ เอส โอ และคณะกรรมการเทคนิคทางไฟฟ้าระหว่างประเทศ ไอ ซี ซี เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการต่อรองในกิจการด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศของ ไอ เอส โอ
2. โครงการมาตรฐานเหล็กและเหล็กกล้าระดับภูมิภาคอาเซียน เป็นโครงการที่องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO) ให้ความสนใจ โดยได้จัดให้ผู้เชี่ยวชาญจาก UNIDO มาเป็นที่ปรึกษาและวางแผนดำเนินงานการปรับมาตรฐานเหล็กและเหล็กกล้าเข้าหากันในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อส่งเสริมและร่วมมือในด้านการค้าและอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า โดยเน้นถึงผลิตภัณฑ์ที่มีคู่ทางในการร่วมกันผลิตในกลุ่มประเทศอาเซียน หรือผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจทางด้านเศรษฐกิจอย่างยิ่งของแต่ละประเทศภายในกลุ่มอาเซียน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นสถาบันแห่งชาติ ซึ่งได้รับเลือกเป็น Focal points เกี่ยวกับการดำเนินงานทางด้านมาตรฐานในภูมิภาคอาเซียน โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับองค์การที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย และสมาชิกของอาเซียน โดยเฉพาะติดต่อประสานงานกับสำนักงานมาตรฐานแห่งชาติฟิลิปปินส์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการของมาตรฐานอุตสาหกรรมภูมิภาคอาเซียน
3. โครงการข่ายงานภูมิภาคสำหรับเครื่องจักรกลการเกษตร (Regional Network for Agricultural Machinery-RNAM) โครงการ RNAM เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นในปี 2521 เพื่ออำนวยความสะดวก รวมทั้งทดสอบการผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่เหมาะสมเพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตและรายได้ เป็นการยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ปัจจุบัน RNAM มีสำนักงานอยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งฟิลิปปินส์ เมือง Los Banas ประเทศฟิลิปปินส์ มีสมาชิก 8 ประเทศ คือ อินเดีย ศรีลังกา ปากีสถาน สาธารณรัฐเกาหลีใต้ อินโดนีเซีย อิหร่าน ฟิลิปปินส์ และไทย ไทยเข้าร่วมในโครงการนี้เพื่อกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับเครื่องจักรกลการเกษตร การรับรองคุณภาพ และการส่งเสริมการใช้มาตรฐาน
4. โครงการความร่วมมือด้านไฟฟ้าอาเซียน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยกำหนดมาตรฐาน ได้เข้าร่วมในโครงการความร่วมมือด้านไฟฟ้าเอเชียโดยประเทศสิงคโปร์ ทำหน้าที่เป็นสำนักเลขาธิการของโครงการฯ เพื่อส่งเสริมให้มีการกำหนดมาตรฐาน

ระบบไฟฟ้ากำลังของบริษัทและวัสดุ เพื่อพัฒนาการผลิตในกลุ่มประเทศอาเซียน ศึกษาความเป็นไปได้ในการออกใบรับรอง คุณภาพบริษัทและวัสดุของระบบไฟฟ้ากำลังระหว่างประเทศ รวมทั้งให้มีการร่วมมือในกิจกรรมการมาตรฐานระหว่างประเทศ

๔. International Laboratory Accreditation Conference-ILAC ไทยเป็นศูนย์ประสานงานกับ ILAC และสมาชิกของ ILAC รวมทั้งการจัดตั้งผู้แทนไปร่วมประชุมกับ ILAC เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งหน่วยตรวจสอบที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีขีดความสามารถซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ รวมทั้งวิธีการในการรับรองคุณภาพหน่วยตรวจสอบต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบใบรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การส่งเสริมมาตรฐาน

การมาตรฐานจะเป็นขบวนการที่สมบูรณ์แบบไม่ได้ หากไม่เป็นที่ยอมรับเชื่อถือ และตระหนักถึงความสำคัญจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย การส่งเสริมมาตรฐานจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งของการมาตรฐาน เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการนำมาตรฐานไปใช้ อันเป็นประโยชน์สูงสุดของงานมาตรฐาน สำนักรงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ดำเนินการส่งเสริมมาตรฐานโดยมีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลทางด้านมาตรฐานให้กว้างขวางสู่บุคคลทุกระดับ กระตุ้นให้วงการอุตสาหกรรมและการค้านำมาตรฐานไปใช้ และส่งเสริมให้กลุ่มผู้บริโภคและผู้ผลิตในประเทศใช้มาตรฐาน

สำนักรงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ดำเนินการส่งเสริมมาตรฐานด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ก. การเผยแพร่ สำนักรงานฯ ได้ดำเนินการเผยแพร่ เพื่อให้ข้อมูลด้านมาตรฐานแก่กระจายกว้างขวางออกไป และเป็นการกระตุ้นประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานได้แก่

1. การจัดทำเอกสารวารสารเพื่อการเผยแพร่ สำนักรงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จัดทำ สมอ.สาร วารสารรายเดือนที่เสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางมาตรฐาน โดยแจกจ่ายให้แก่สมาชิกผู้สนใจโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังได้จัดทำหนังสือคู่มือผู้ซื้อ รายชื่อมาตรฐาน และเอกสารเผยแพร่ทั่วไปที่เกี่ยวกับมาตรฐาน

2. การเผยแพร่ผ่านสื่อสารมวลชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จัดทำข่าวแจกที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและการดำเนินงานด้านมาตรฐานของสำนักงานฯ แจกจ่ายให้สื่อมวลชนนำไปเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ฯ จัดทำบทความทางวิทยุ นอกจากนี้ยังร่วมประสานงานจัดทำข่าว เผยแพร่ทางโทรทัศน์อีกด้วย

3. การจัดนิทรรศการ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ดำเนินการจัดนิทรรศการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยการจัดแสดงแผนภูมิต่าง ๆ ทางด้านมาตรฐาน จัดแสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่แสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ทั้งนี้ได้จัดเจ้าหน้าที่บรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าชมงานพร้อมทั้งแจกจ่ายเอกสาร เผยแพร่อีกด้วย

4. จัดการอภิปราย โดยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ มาร่วมอภิปราย และให้ข้อคิดเห็นทางด้านมาตรฐาน

ข. การให้ข้อมูล สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ทางด้านมาตรฐานและงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานให้บุคคลที่สนใจโดยทั่วไป และสื่อมวลชน

ค. การประชุมสัมมนาทางการมาตรฐานและที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จัดการสัมมนาทางการมาตรฐานและ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐาน เพื่อให้บุคคลในวงการต่าง ๆ ได้ทราบถึงและเห็นประโยชน์ที่แท้จริงของงานมาตรฐาน อีกทั้งยังร่วมจัดทางการสัมมนากับสมาคมต่าง ๆ จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมบรรยายเกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานแก่สถาบันศึกษา สมาคม และหน่วยราชการ

ง. อุตสาหกรรมสัมพันธ์ เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมจัดเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการใช้มาตรฐาน เพื่อการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงได้เผยแพร่ และให้ความรู้เรื่องมาตรฐานแก่โรงงานอุตสาหกรรม ติดต่อชักชวนโรงงานให้มายื่นขอใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐาน

จ. การผลิตสิ่งพิมพ์และบริการโลดที่คูปกรณ์ เพื่อความสะดวกในการผลิตหนังสือวารสาร และเอกสารเผยแพร่ โรงพิมพ์สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงดำเนินการผลิตสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของสำนักงานฯ นอกจากนี้ยังบริการโลดที่คูปกรณ์ และการเขียนแบบต่าง ๆ เช่น บริการฉายลัไลต์ ฉายภาพยนตร์ เขียนแบบประกอบมาตรฐาน ผลิตแผนภูมิ กราฟแผนภาพ เป็นต้น

การบริหารงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ความหมายของการบริหาร

มีผู้ให้คำนิยามของการบริหารไว้เป็นอันมาก และมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น ศาสตราจารย์ ฮาโรด คูนส์ (Harold Koontz) ให้ความหมายว่า การบริหารคือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนศาสตราจารย์ ปีเตอร์ เอฟ. ดรักเกอร์ (Peter F. Drucker) ได้ให้ความหมายการบริหารเชิงพฤติกรรมว่า การบริหารคือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น¹

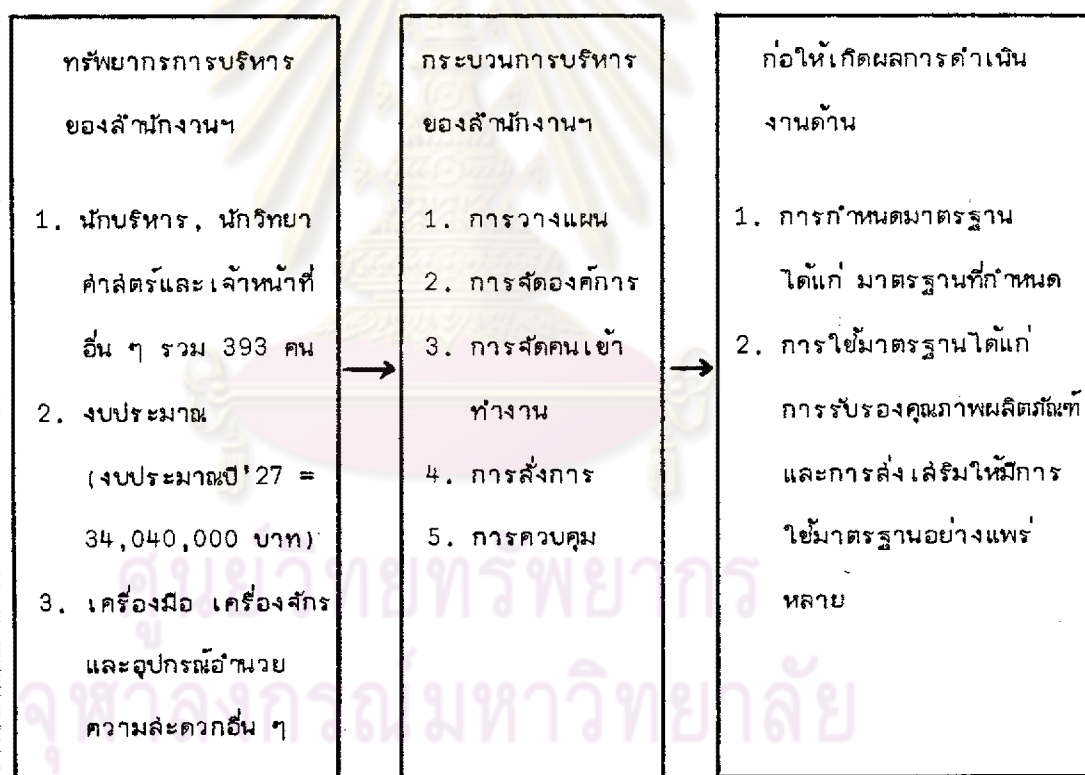
จากความหมายดังกล่าว เราจะเห็นได้ว่าการบริหารงานเป็นงานของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานที่จะต้องคอยจัดเตรียมหรือจัดระเบียบงาน เพื่อให้พร้อมที่จะปฏิบัติได้โดยไม่ติดขัด เช่น จะต้องมีการวางแผนงาน จัดแบ่งล่า่งงาน แล้วออกคำสั่ง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติและต้องคอยควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการ อันเป็นกระบวนการหรือหน้าที่ของการบริหาร ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

องค์การจะมีประสิทธิภาพเพียงไร จะดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหาร ซึ่งเป็นภาระนำเอาทรัพยากรที่เป็นตัวคน เครื่องจักร และเงินทุน มารวมเข้าด้วยกัน เพื่อผลิตผลงานออกมาให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด หากปราศจากการบริหารแล้วจะได้รับผลสำเร็จน้อย เนื่องจากขาดระเบียบและการร่วมมือประสานงานกัน ทำให้เกิดการขัดข้องและไม่ประหยัด ด้วยเหตุนี้การบริหารงานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถึงแม้ปัจจัยในการบริหารอันได้แก่ คน เงินหรืองบประมาณ และเครื่องมือเครื่องใช้ จะได้เพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้นก็ตาม แต่ถ้การบริหารงานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพก็จะมีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานได้ เช่น เจ้าหน้าที่อาจท้อใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณ ก่าส่งคน เครื่องมือเครื่องใช้ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นไปอย่างไม่เหมาะสม ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

¹ ลัมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523) : 6

การบริหารงานของสำนักงานฯ จึงเป็นการนำเอาทรัพยากรการบริหารได้แก่ นักบริหาร นักวิทยาศาสตร์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ งบประมาณ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ผ่านเข้าไปใน กระบวนการบริหารอันได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดกำลังคน การสั่งการและการ ควบคุม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลการดำเนินงานด้านการมาตรฐานได้แก่ มาตรฐานต่าง ๆ ที่กำหนดแล้ว และการส่งเสริมการนำเอามาตรฐานไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค เช่น การออก ใบอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ดัง ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการบริหารงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ทรัพยากรทางการบริหาร

ทรัพยากรการบริหารงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ประกอบด้วย

- นักบริหาร นักวิทยาศาสตร์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ (รายละเอียดในภาคผนวก ข)
- งบประมาณ
- เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกได้แก่ เครื่องมือตรวจสอบ

คุณภาพผลิตภัณฑ์ แทนที่จะพียงสิ่ง เป็นต้น

นักบริหาร นักวิทยาศาสตร์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ

ในบรรดาทรัพยากรขององค์การธุรกิจ ธุรกิจหรือราชการนั้น "คน" เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงที่สุด เพราะปัจจัยทั้งหลายที่เป็นส่วนประกอบหรือเครื่องช่วยในการบริหาร หรือดำเนินการ ธุรกิจและราชการใด ๆ จะทำไปไม่ตลอดรอดฝั่ง ถ้าหากไม่มีคนที่จะมาควบคุมบังคับ หรือจัดการ ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล¹ ทรัพยากรการบริหารได้แก่ คน เงิน วัสดุอันมีความเกี่ยวเนื่องกันอยู่เสมอ ถ้ามี "คน" จำนวนพอสมควร ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่หน้าที่การงาน โอกาสที่จะทำงานให้ได้มาก ได้ผลดีและประหยัดย่อมเป็นไปได้ง่ายขึ้น เพราะเหตุว่า "คน" เป็นตัวสักรที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ที่มีแบบแผน สามารถออกกฎข้อบังคับและแสดงบทบาทได้ด้วยการตัดสินใจที่รอบคอบ ลุ่มลึก เป็นแนวทางไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า "คน" มีความสำคัญยิ่งกว่าเงินและวัสดุ ถ้าหากคนมีความสามารถ ทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จไปด้วยดีและรวดเร็ว

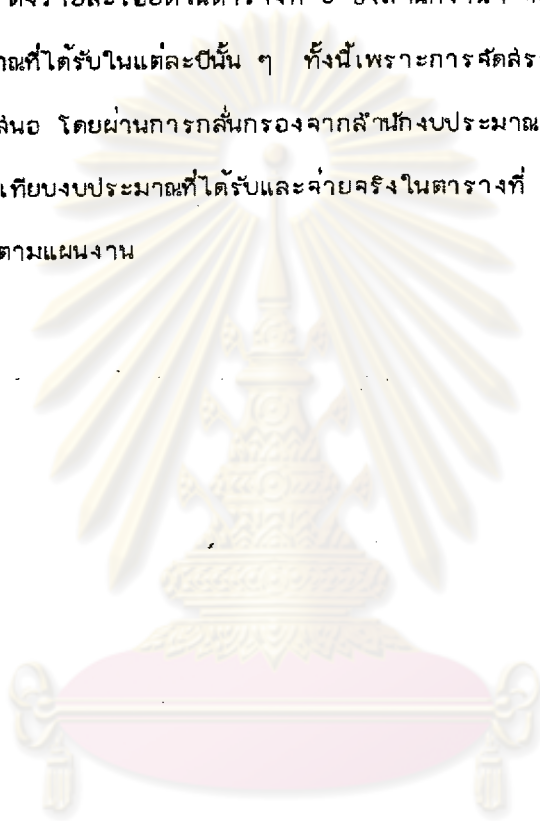
สำหรับการบริหารงานของสำนักงานฯ มีทรัพยากรบุคคลทั้งหมด 393 คน (ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2527) โดยเป็นข้าราชการประจำ 345 คน และลูกจ้างประจำ 48 คน รับผิดชอบทำงานในตำแหน่งหน้าที่งานระดับต่าง ๆ (ภาคผนวก ข)

งบประมาณ

ในการทำกิจการใด ๆ ก็ตาม งบประมาณถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่ากำลังคน เพราะจะต้องใช้เงินค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ตลอดจนใช้เป็นค่าจ้างสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน นอกจากนี้งบประมาณยังเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งของแผนงานอีกด้วย เพราะการดำเนินการใด ๆ ก็ตามระบบงานจะต้องเกี่ยวข้องกับเงินหรืองบประมาณเสมอ ดังนั้นงบประมาณจึงเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าดำเนินไปตามแผน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมอย่างหนึ่ง เพราะช่วยวัดถึงผลการทำงาน และเป็นข้อมูลสำหรับฝ่ายบริหารด้วย

¹ ลูธี เอกะหิตานนท์, "ทางก้าวหน้าของผู้บังคับบัญชา" วารสารธุรกิจการคลัง ธุรกิจ
ปริทรรศน์ (1 มิถุนายน 2521) : 1

สำหรับงบประมาณที่สำนักงานฯ ได้รับเพื่อการใช้จ่ายในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ในแต่ละปีงบประมาณนั้น ได้รับตามแผนงานที่ตั้งไว้ เช่น ในปีงบประมาณ 2524-2526 ได้แบ่งแผนงานออกเป็น 3 แผน ได้แก่ แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานมาตรฐานระหว่างประเทศ แผนงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 และในปีงบประมาณ 2527 ได้แบ่งแผนงานออกเป็น 2 แผน ได้แก่ แผนงานการบริหารด้านการอุตสาหกรรม และ แผนงานการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม ดังรายละเอียดในตารางที่ 5 ซึ่งสำนักงานฯ จะต้องควบคุมการใช้จ่ายทั้งหมดให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะการจัดสรรงบประมาณได้จัดสรรตามแผนการดำเนินงานที่เสนอ โดยผ่านการกลั่นกรองจากสำนักงานฯ และอนุมัติจากสภาผู้แทนราษฎร (ดังตารางเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับและจ่ายจริงในตารางที่ 6) ดังนั้นงบประมาณจึงเป็นตัวชี้ให้งานดำเนินไปตามแผนงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 งบประมาณเปรียบเทียบของปีงบประมาณ 2524-2526 (บาท)

แผนงาน	ปีงบประมาณ			หน่วยงานที่ได้รับ
	2524	2525	2526	
ก. แผนงานบริหารทั่วไป				
1. งานบริหารทั่วไป	5,491,000.- (29.48%)	6,554,200.- (25.23%)	9,731,800.- (30.41%)	สำนักงานเลขานุการกรมและกองวิชาการและการต่างประเทศ
2. งานส่งเสริมมาตรฐาน	1,971,600.- (10.58%)	2,943,400.- (11.33%)	4,231,500.- (13.22%)	กองส่งเสริมมาตรฐาน
ข. แผนงานมาตรฐานระหว่างประเทศ				
1. งานมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ	632,100.- (3.39%)	905,800.- (3.49%)	1,241,900.- (3.88%)	สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ
ค. แผนงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม				
1. งานกำหนดมาตรฐาน	5,025,504.- (21.98%)	7,147,600.- (27.52%)	7,594,200.- (23.73%)	กองกำหนดมาตรฐาน
2. งานควบคุมมาตรฐาน	5,507,900.- (29.57%)	8,425,000.- (33.43%)	9,202,900.- (28.76%)	กองควบคุมมาตรฐาน
รวม	18,628,100.-	25,976,000.-	32,002,300.-	

ที่มา : งานคลัง สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตารางที่ 5 งบประมาณปี 2527 ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (บาท)

แผนงาน	งบประมาณปี 2527	หน่วยงานที่ได้รับ
ก. <u>แผนงานการบริหารด้านอุตสาหกรรม</u>		
1. งานบริหารทั่วไป	6,502,900.- (19.10%)	สำนักงานเลขานุการกรม
ข. <u>แผนงานการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม</u>		
1. งานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ	7,759,500.- (22.80%)	สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ กองวิชาการและการต่างประเทศ กองกำหนดมาตรฐาน (บางส่วน)
2. งานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมภายในประเทศ	16,313,800.- (47.92%)	กองควบคุมมาตรฐาน กองกำหนดมาตรฐาน
3. งานเผยแพร่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	3,462,800.- (10.18%)	กองส่งเสริมมาตรฐาน
รวม	34,040,000.-	

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับและจ่ายจริงของปีงบประมาณ 2524-2527 (บาท)

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับ	งบประมาณที่จ่ายจริง
2524	18,628,100	16,329,214.88
2525	25,976,000	23,932,077.32
2526	32,002,300	29,626,789.11
2527	34,040,000	31,845,169.22

ที่มา : งานคลัง สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า งบประมาณที่ใช้จ่ายจริงน้อยกว่างบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้ เนื่องจากสำนักงานฯ เป็นหน่วยงานที่เพิ่งได้รับการยกฐานะเทียบเท่ากรม ในปี 2522 นับเป็นหน่วยงานที่กำลังขยาย จึงได้รับงบประมาณเพื่อจัดสรรกำลังคนเพิ่มเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถบรรจุเจ้าหน้าที่ให้ครบตามอัตราที่ ก.พ. อนุมัติเป็นจำนวนมาก ประกอบกับอัตราค่าจ้างออกของเจ้าหน้าที่สูง จึงทำให้งบประมาณส่วนที่เป็นเงินเดือนเหลืออยู่บ้าง แต่จากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานฯ ส่วนใหญ่เห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอ สำหรับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขัดกับข้อมูลในตารางที่ 6 ที่มีงบประมาณเหลือใช้ อาจเป็นเพราะวิธีการในการควบคุมงบประมาณ ได้แยกเป็นหมวดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งบางหมวดเช่น หมวดเงินเดือนเหลือ ก็ให้นำเงินในหมวดนี้ไปใช้สำหรับค่าใช้จ่ายด้านอื่นไม่ได้ หรือบางครั้ง เงินในบางหมวดเหลือไม่พอใช้จ่ายสำหรับงานชิ้นหนึ่ง ๆ ก็ไม่สามารถเก็บยอดเงินในหมวดนั้นสะสมไว้ใช้ในปีงบประมาณต่อไปได้

เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

ในการดำเนินงานทุกอย่าง เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยสำคัญไม่น้อยกว่าปัจจัยอื่น ๆ ที่จะช่วยให้งานดำเนินไปโดยเรียบร้อย รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้วย

สำหรับสำนักงานฯ เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการมาตรฐานสิ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐาน และการส่งเสริมให้มีการใช้มาตรฐาน ดังนั้นส่วนหนึ่งของงานจึงเป็นการทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัย พัฒนา และหาข้อมูลในการกำหนดมาตรฐาน และการทดสอบเพื่อการอนุญาต ได้แก่ การทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อการออกใบอนุญาตในการแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และการทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อการติดตามผล เมื่อโรงงานได้รับใบอนุญาตให้แสดง เครื่องหมายมาตรฐานแล้ว

ปัจจุบันสำนักงานฯ ต้องอาศัยหน่วยตรวจสอบอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีมากมายหลายจำพวก แต่ละผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่ต้องอาศัยเครื่องมือตรวจสอบ เฉพาะตามลำยผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ซึ่งทางสำนักงานฯ ไม่สามารถจัดหาได้ เพราะต้องใช้งบประมาณอย่างมหาศาล ซึ่งนับเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานของสำนักงานฯ ในปัจจุบันไม่คล่องตัวเท่าที่ควร ซึ่งสำนักงานฯ ได้พยายามจัดหาเครื่องมือตรวจสอบง่าย ๆ ที่ไม่ได้ใช้เป็นการเฉพาะผลิตภัณฑ์

และ เครื่องมือตรวจสอบที่หน่วยตรวจสอบอื่นไม่มี เพื่อ เสริมการทำงานด้านการตรวจสอบให้ คล่องตัวยิ่งขึ้น

จากทรัพยากรการบริหารดังกล่าว จะถูกนำเข้าไปใช้ในกระบวนการบริหารงาน ซึ่งมี ขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ คือ

1. การวางแผน
2. การจัดองค์การ
3. การจัดสรรกำลังคน
4. การสั่งการ
5. การควบคุม

กระบวนการบริหารของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

วิธีการบริหารหรือการคัดการทุกชนิด ย่อมถือได้ว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัย ด้านอื่น เพราะถึงแม้ว่าจะมีเงิน คน และวัสดุอย่างพร้อมเพียงเพียงใด แต่หากว่าวิธีการคัดการ ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอก็ย่อมทำให้งานนั้น ๆ มีประสิทธิผลไปไม่ได้

การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากเพิ่มประสิทธิภาพที่ตัวบุคคล เครื่องมือ เครื่องใช้ให้สูงขึ้นแล้ว กระบวนการบริหารก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วย นอกจากนี้ในเรื่องงบประมาณที่ทุกหน่วยงานไม่ว่าที่ใดมักจะร้องกันอยู่เสมอว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ถ้าหากมีกระบวนการที่ดี แม้ว่าจะงบประมาณที่ได้รับจะไม่ได้ครบตามจำนวนที่ขอไป ก็พอที่จะช่วยให้ประสิทธิภาพของงานในส่วนรวมไม่ต่ำลงมากนัก ดังนั้นในที่นี้จะพิจารณาแต่ละขั้นตอนของกระบวนการบริหารงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นอย่างไร

1. การวางแผน

การวางแผนเป็นกระบวนการที่ละเอียดอ่อน ที่จะต้องกระทำให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะมี การดำเนินการในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะองค์การจะต้องดำเนินการ เกี่ยวพันอยู่กับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงเสมอตลอดเวลา และด้วยเหตุผลที่ว่าในการดำเนินการใด ๆ องค์การจะต้องผูกพันลงทุนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้สิ้นเปลืองไปด้วย ดังนั้นก่อนการดำเนินการ ใด ๆ สิ่งจำเป็นจะต้องมีการเลือกวิธีการ และสิ่งที่จะกระทำสำหรับการดำเนินการที่แท้จริงในอนาคต

จากทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่หลายทางให้ดีที่สุดไว้เป็นการล่วงหน้า ด้วยวิธีการคิดที่รอบคอบเสียก่อน

การวางแผนจะต้องมาก่อนสิ่งอื่นเสมอ กล่าวคือจะต้องเป็นหน้าที่เบื้องต้นของกระบวนการบริหาร ถ้าหากมีแบบแผนซึ่งกำหนดวางไว้อย่างดีและรอบคอบแล้ว จะช่วยให้งานในหน้าที่อื่นเป็นไปในลักษณะอันหนึ่งอันเดียวกัน ดำเนินไปตามจุดหมายรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพ นักวิชาการผู้หนึ่งให้เหตุผลว่า การวางแผนเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้องค์การปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จได้มากกว่าหน้าที่อื่น ๆ ก็เพราะการวางแผนเป็นหัวใจสำคัญของทุกองค์การ ถ้าหากการวางแผนผิดพลาด ข้อผิดพลาดจากการวางแผนจะไม่สามารถชดเชยได้ด้วยการมีการจัดการ และการควบคุมที่ดี และถึงแม้ผู้บริหารจะสามารถโต้คนที่มีความสามารถดีพอ หรือเป็นผู้สั่งการที่มีประสิทธิภาพ ความไม่ล้มเหลวถูกต้องจากขั้นวางแผนก็จะมีผลกระทบทำให้เกิดความล้มเหลวได้¹

การวางแผนของ ส.มอ. แบ่งได้เป็น 2 ระยะคือ แผนระยะยาวซึ่งวางแผนตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี และแผนระยะสั้นคือ แผนดำเนินงานที่ทำขึ้นเพื่อขอ งบประมาณประจำปีแต่ละหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะต้องทำร่างแผนงานประจำปีงบประมาณล่วงหน้า แล้วนำเสนอสืบตามลำดับสายการบังคับบัญชา เพื่อขอรับการอนุมัติ ส่วนงบประมาณที่จัดทำ จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจะต้องสอดคล้องกับนโยบายหรือ แผนงานของหน่วยงานที่สังกัดอยู่ด้วย เมื่อร่างงบประมาณได้รับการพิจารณาและอนุมัติจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ก็จะนำมาวางแผนการปฏิบัติงานในรายละเอียดต่อไป สำหรับแผนงานระยะยาวหน่วยงานต่าง ๆ จะจัดทำในลักษณะ "โครงการ" เป็นงานโครงการในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน แล้วเสนอให้คณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณา เพื่อจะได้นำเอาโครงการไปบรรจุในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมของโครงการนั้น และเพื่ออนุมัติงบประมาณในการดำเนินงานโครงการต่อไป

สำหรับแผนระยะยาวของสำนักงานฯ ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 คือ ในปีงบประมาณ 2529 สำนักงานฯ จะประกาศกำหนดมาตรฐานให้ได้ทั้งหมด 800 เรื่อง ซึ่งในสิ้นปีงบประมาณ 2527 ได้ประกาศมาตรฐานไปแล้ว 648 เรื่อง สำหรับแผนระยะสั้นที่ทำขึ้น เพื่อจัดวางแผนงบประมาณประจำปี ซึ่งกำหนดรายละเอียดของงานที่

¹ รัชชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร :

ทำในงบประมาณและเงินที่ต้องใช้ โดยแต่ละกองจัดทำแผนการดำเนินงานโดยยึดถือนโยบายของคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (กมอ.) เป็นหลัก เช่น กองกำหนดมาตรฐานจะรับนโยบายและวางแผนกำหนดมาตรฐานในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นนโยบายในขณะนั้น กองควบคุมมาตรฐานจะวางแผนการตรวจโรงงานที่ได้รับใบอนุญาต และมีแนวโน้มที่จะขอใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กองวิชาการและการต่างประเทศ จะเตรียมแผนงานเรื่องที่จะวิจัยแผนการช่วยเหลือจากต่างประเทศ และเตรียมงานการประชุม ISO เป็นต้น

2. การตัดองค์การ

การตัดองค์การ หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารที่จะให้หนทางสำหรับการปฏิบัติงานให้สำเร็จผลตามแผนงานที่วางไว้ หน้าที่การตัดองค์การเป็นหน้าที่ที่ต่อเนื่องจากขั้นของการใช้ความสามารถในด้านคิดวางแผนจนเสร็จสิ้นเป็นแผนงานต่าง ๆ กล่าวคือ ภายหลังจากที่ได้กำหนดแผนงานเอาไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารจะต้องดำเนินการเตรียมการให้มีสื่อหรือมีหนทางที่จะช่วยให้มีการทำงานตามแผนนั้น ๆ ให้ลุล่วงไปได้

ดังนั้น การตัดส่วนราชการหรือหน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างขององค์การ การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานแต่ละหน่วย การกำหนดขอบเขต การกำหนดตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งคุณสมบัติของบุคคลที่จะมารับตำแหน่งนั้น ทั้งนี้เพื่อดำเนินการดำเนินงานให้ประสานสอดคล้องกัน อันเป็นประโยชน์สำหรับการบริหารงานในส่วนราชการนั้น ในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เกี่ยวกับการตัดองค์การหรือส่วนราชการของสำนักงานฯ สืบตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมออกเป็น 6 กอง คือ สำนักงานเลขานุการกรม กองควบคุมมาตรฐาน กองกำหนดมาตรฐาน กองวิชาการและการต่างประเทศ กองส่งเสริมมาตรฐาน และสำนักงานมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ โดยมีลักษณะการตัดองค์การเป็นแบบแบ่งแยกตามหน้าที่ (รายละเอียดในบทที่ 2)

3. การคัดคนเข้าทำงาน

เนื่องจากการคัดเลือกราชการและการคัดเลือกเจ้าหน้าที่เข้าทำงานมีความเกี่ยวข้องกันมาก ดังนั้นภายหลังจากที่ได้มีการคัดองค์การคนเล็กริกลิ้นแล้ว โครงสร้างในส่วนต่าง ๆ ก็จะต้องถูกบรรลุด้วยตัวบุคคลที่จะเข้าปฏิบัติหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งในองค์การ และในการที่จะให้ผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ดังกล่าวได้ประสิทธิภาพที่สูงที่สุดนั้นย่อมต้องขึ้นอยู่กับความสามารถหรือความพร้อมเพียงของตัวบุคคลดังกล่าวด้วย ผู้บริหารจะต้องมีภาระหน้าที่ในการเลือกเฟ้นตัวบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ดีเหมาะสมกับงานเท่านั้น จึงจะทำให้้องค์การสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (Efficiency and Effective) และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้

ในกรณีที่ว่าจำเป็นต้องใช้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติงาน แต่ความรู้ความชำนาญของเขายังไม่ดีพอก็ควรคัดเลือกอบรมให้มีความสามารถกับหน้าที่การงาน หรืออาจปรับเปลี่ยนโยกย้ายให้เหมาะสม โดยถือหลักคัดคนให้ตรงกับงาน ซึ่งเกี่ยวกับการคัดคนเข้าทำงานอันเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเลือกสรร ประเมินค่า การฝึกอบรม เพื่อให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่

การคัดคนเข้าทำงานของสำนักงานฯ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. การวางแผนกำลังคน คือ การกำหนดอัตรากำลังคนที่จะเข้ามารับตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ พร้อมทั้งกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะทำหน้าที่นั้น ๆ ซึ่งสำนักงานฯ ได้มีการจัดทำการคำนวณลักษณะงานในการรับสมัครบุคคลเข้าทำงานไว้อย่างชัดเจน การกำหนดอัตรากำลังคนของสำนักงานฯ ในปัจจุบัน ได้ทำแผนอัตรากำลังคน 3 ปีตามนโยบายของคณะกรรมการร่วมกับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยแผน 3 ปี ที่ทำอยู่เป็นแผนอัตรากำลังคนของปีงบประมาณ 2527 ถึงปีงบประมาณ 2529 ซึ่งข้อดีของการทำแผนอัตรากำลังคน 3 ปีในปัจจุบัน คือเป็นการเอาความต้องการของทุกฝ่ายมาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยพิจารณาจากโครงสร้างองค์การเป็นหลัก ทำให้แผนอัตรากำลังคนที่ได้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นกว่าการวางแผนอัตรากำลังคนแบบเก่าที่ให้แต่ละหน่วย

งานขอกำลังคนเพิ่มได้ไม่เกิน 2% ของกำลังคนที่มีอยู่ ทำให้แต่ละหน่วยงานเสนอขอตามสิทธิ์ที่ได้รับโดยไม่คำนึงถึงว่า มีความจำเป็นหรือไม่มากเพียงไร

2. การสรรหา ภายหลังจากที่ได้มีการวางแผนกำลังคนแล้ว ภาระหน้าที่ประการต่อมาก็คือ การที่จะต้องพยายามเสาะหาให้ได้มาซึ่งจำนวนและคุณสมบัติที่ตรงตามความต้องการ แหล่งที่จะทำการเสาะหา อาจหาได้จากสองแหล่ง คือ โดยวิธีการเสาะหาจากแหล่งภายนอกและโดยวิธีการเลื่อนขึ้นจากภายใน โดยปกติสำนักงานฯ มีนโยบายที่จะส่งเสริมคัดเลือกบุคคลภายในองค์การให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ก่อนที่จะพิจารณาคัดเลือกจากบุคคลภายนอก

3. การคัดเลือก ปัญหาการสรรหาให้ได้ผู้ที่มีคุณสมบัติพร้อมนั้นจะอยู่ที่การที่จะต้องสามารถทำการคัดเลือกได้ถูกต้อง วิธีการคัดเลือกที่ใช้ปกติสำนักงานฯ ทำตามระเบียบที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กำหนดไว้ กล่าวคือ สำหรับวุฒิขาดแคลน เช่น วิศวะกรรมเครื่องกล วิศวะโลหการ ก็ให้ใช้วิธีการคัดเลือก อาจทำโดยการสัมภาษณ์ และหรือการทดสอบ หรืออื่น ๆ ตามที่เห็นเหมาะสม สำหรับวุฒิทั่วไป เช่น เคมี พืชสัตต ก็ให้ใช้วิธีการสอบแข่งขัน ซึ่งโดยปกติวุฒิทั่วไป เช่น พนักงานพืชสัตต ก.พ. จะทำการคัดเลือกให้เอง สำหรับวุฒิวิชาเฉพาะ เช่น วุฒิวิศวะกรรมทุกสาขา วุฒิวิทยาศาสตร์บางสาขา สำนักงานฯ จะทำการคัดเลือก ซึ่งมีข้อดีคือ สำนักงานฯ สามารถคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะ ตรงกับความต้องการของงานที่จะบรรจุ

4. การฝึกอบรมและพัฒนาตัวบุคคล เพื่อเป็นการรักษาคุณสมบัติของพนักงานใหม่ให้คุณภาพสูงอยู่เสมอ ผู้บริหารต้องมีการค้นหาว่า พนักงานหย่อนความสามารถในเรื่องใดบ้าง และจัดอบรมพนักงานใหม่มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยปกติสำนักงานฯ โดยงานการเจ้าหน้าที่ จะจัดให้มีการปฐมนิเทศสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เข้าใหม่เสมอ และจัดให้มีการฝึกอบรมทางการบริหาร สำหรับเจ้าหน้าที่ระดับสูงปีละ 2-3 ครั้ง สำหรับการฝึกอบรมทางด้านวิชาการเป็นหน้าที่ของแต่ละกองที่จะจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดของตน เพื่อเป็นการพัฒนาตัวบุคคลให้ก้าวหน้าเสมอ

4. การสั่งการ

การสั่งการ หมายถึง ภาระหน้าที่ในการใช้ความสามารถชักจูงคนงานให้ปฏิบัติงานอย่างดีที่สุด เพื่อให้องค์การสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ ถ้าจะกล่าวอย่างกว้าง ๆ หน้าที่ในการสั่งการจะเกี่ยวข้องกับการสามารถกำกับองค์การ โดยเริ่มต้นจากคนเป็นพื้นฐานสำคัญ ให้กลุ่มคนต่างฝ่ายต่างทำงานอย่างดีที่สุด และร่วมมือประสานงานกับฝ่ายอื่นให้การทำงานตามกระบวนการของ

องค์การดำเนินไปโดยไม่ติดขัดและได้ประสิทธิภาพสูง¹

ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ หน่วยงานต่าง ๆ จะต้องมีการวินิจฉัยสั่งการ การติดต่อสื่อสาร และการประสานงานระหว่างหน่วยย่อย ๆ ภายในหน่วยงานนั้น ลักษณะสำคัญของการวินิจฉัยสั่งการของหน่วยงานภาครัฐบาล คือ ยึดหลักการวินิจฉัยสั่งการตามสายการบังคับบัญชา และมักจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของคนจำนวนมาก การใช้การติดต่อสื่อสารแบบเป็นลายลักษณ์อักษรและเป็นทางการ จะช่วยในเรื่องการทำความเข้าใจให้ตรงกัน และใช้เป็นหลักฐานได้ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินได้กำหนดถึงตัวบุคคลผู้มีอำนาจรับผิดชอบในการวินิจฉัยสั่งการไว้ ผู้มีหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งการ ได้แก่ รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี และผู้อำนวยการกองตามลำดับ

สำหรับทางสำนักงานฯ มีการประชุมของคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใน เข้า วันศุกร์ของทุกสัปดาห์ และในบ่ายวันศุกร์ของทุกสัปดาห์มีการประชุมเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของสำนักงานฯ เย็น ประชุมเกี่ยวกับเรื่องที่รัฐมนตรีสั่งการมา เรื่องที่ผู้เกี่ยวข้องให้ข้อเสนอแนะ เรื่องแผนการปฏิบัติงาน และอื่น ๆ เพื่อสั่งการให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบไปดำเนินการ

5. การควบคุม

หน้าที่ประการสุดท้ายที่เป็นหน้าที่สำคัญยิ่งในกระบวนการของการบริหารคือ หน้าที่ในการควบคุม ผู้บริหารทุกคนจะต้องติดตามการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ได้สั่งการไปแล้ว ถ้าหากมิได้มีการควบคุมหรือตรวจสอบแล้ว ผู้บริหารจะไม่สามารถแน่ใจได้เลยว่า แผนงานต่าง ๆ ที่ผู้บริหารได้จัดทำขึ้นและสั่งให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไปทำนั้นสำเร็จลงได้ด้วยดี ในการบริหารราชการไทยได้กำหนดวิธีการควบคุมไว้ 2 วิธี คือ

1. การควบคุมภายใน วิธีหลักในการควบคุมคือ กำหนดมาตรฐาน ซึ่งส่วนใหญ่ใช้แผนงานต่าง ๆ ตามงบประมาณเป็นเกณฑ์ แล้ววัดผลงานที่ปฏิบัติได้จริงโดยพิจารณาจากรายงานผลการปฏิบัติงานนำมา เปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานกับผลปฏิบัติ

¹ รงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 331

งานจริง หากความแตกต่างแล้วดำเนินการแก้ไขสิ่งที่เปี่ยงเบนจากมาตรฐาน ในการควบคุมภายในจะต้องมีกลไก เรื่อง โครงสร้างองค์กร การกำหนดอำนาจหน้าที่ การสั่งให้มีรายงาน และมีการตรวจสอบภายในหน่วยราชการด้วย

2. การควบคุมภายนอก เป็นการควบคุมโดยหน่วยงานทางการเมือง ซึ่งได้แก่ สภานิติบัญญัติ โดยวิธีการตั้งกระทู้ถาม เสนอญัตติการควบคุมนโยบายผ่านคณะกรรมการรัฐสภา ชุดต่าง ๆ และโดยการพิจารณาอนุมัติงบประมาณประจำปี

สำนักงานฯ ควบคุมการดำเนินงานโดยให้แต่ละกองรายงานผลการปฏิบัติงานทุก 30 วัน และควบคุมด้วยเงินงวด (งบประมาณ) ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ตั้งไว้ในแต่ละงวด

ผลการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

การดำเนินงานของสำนักงานฯ มีผลการปฏิบัติงาน (สะสมถึง 30 กันยายน 2527) ดังนี้

1. ด้านกาหนดมาตรฐาน

มาตรฐานที่ประกาศกำหนดแล้ว 648 เรื่อง (ดูรายละเอียดตารางที่ 7 และรูปที่ 13)

- มาตรฐานทั่วไป 630 เรื่อง
- มาตรฐานบังคับ 18 เรื่อง (รูปที่ 14)

2. ด้านการออกใบอนุญาต

- 2.1 จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับใบอนุญาต 126 ผลิตภัณฑ์ (รูปที่ 15)
- มาตรฐานทั่วไป 108 ผลิตภัณฑ์ (ตารางที่ 8)
  - มาตรฐานบังคับ 18 ผลิตภัณฑ์ (ตารางที่ 9)
- 2.2 จำนวนใบอนุญาต 4,160 ฉบับ
- มาตรฐานทั่วไป 758 ฉบับ (รูปที่ 16)
  - มาตรฐานบังคับ (เฉพาะผู้ทำในประเทศ) 3,402 ฉบับ (รูปที่ 17)
- 2.3 จำนวนโรงงานที่ได้รับใบอนุญาต 1,996 ราย
- มาตรฐานทั่วไป (ตาม ม.16) 299 ราย

- มาตรฐานบังคับ (ตาม ม.20) 1,697 ราย

2.4 จำนวนผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ตาม ม.21) 75 ราย (ตารางที่ 10)

3. การจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ (รูปที่ 18)

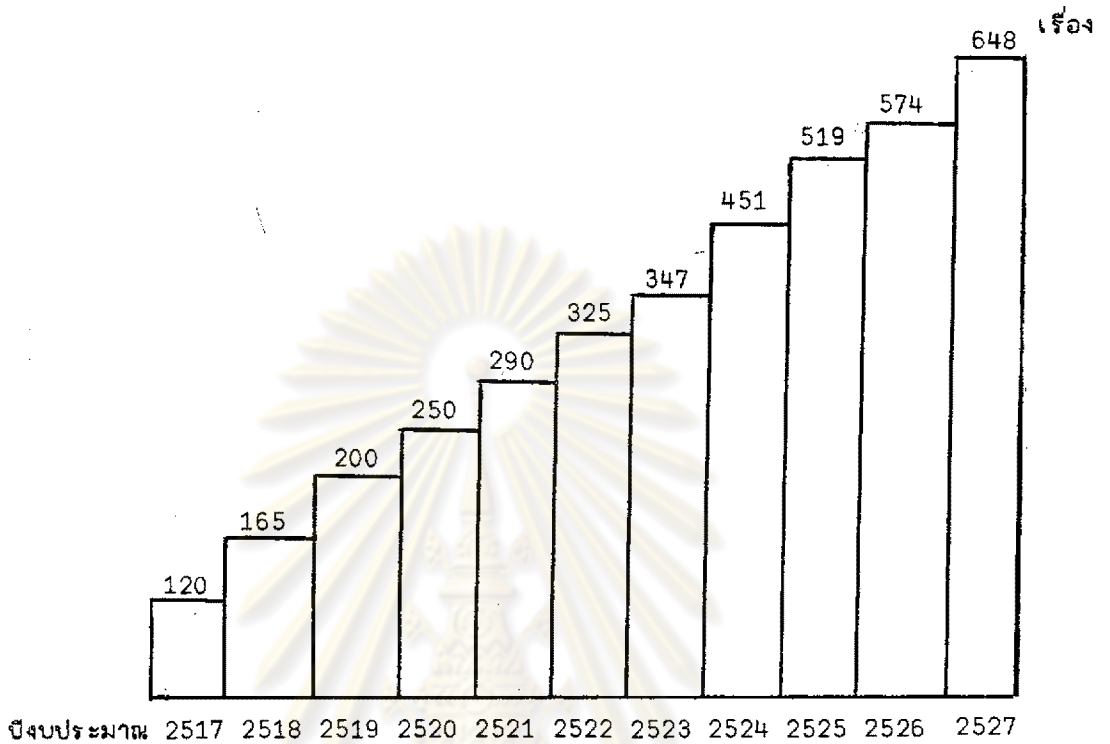
- จำนวนผู้ได้รับการจดทะเบียน 112 ราย
- จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จดทะเบียน 77 ผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 7 ผลการดำเนินงานด้านการกำหนดมาตรฐานแยกตามสาขาวิชาการต่าง ๆ

ลำดับที่	สาขา	ผลงานสะสมตั้งแต่ปี 2513-2527	
		จำนวนมาตรฐานที่กำหนด (เรื่อง)	คิดเป็นร้อยละของมาตรฐานทั้งหมด
1	มูลฐานและเบ็ดเตล็ด	21	3.24
2	สิ่งทอ	53	8.18
3	โคมภัณฑ์	49	7.56
4	เยื่อกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	15	2.32
5	สถาปัตยกรรมและวัสดุก่อสร้างตกแต่ง	31	4.78
6	วิศวกรรมโยธาและวัสดุก่อสร้างโครงสร้าง	52	8.03
7	โลหกรรม	66	10.19
8	เครื่องจักรกล	76	11.73
9	ไฟฟ้า	47	7.25
10	อิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม	5	0.77
11	อาหาร	67	10.34
12	ผลิตภัณฑ์เกษตร	26	4.01
13	เคมี	59	9.10
14	พลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก	19	2.93
15	อโลหะ	62	9.57
รวม		648	100

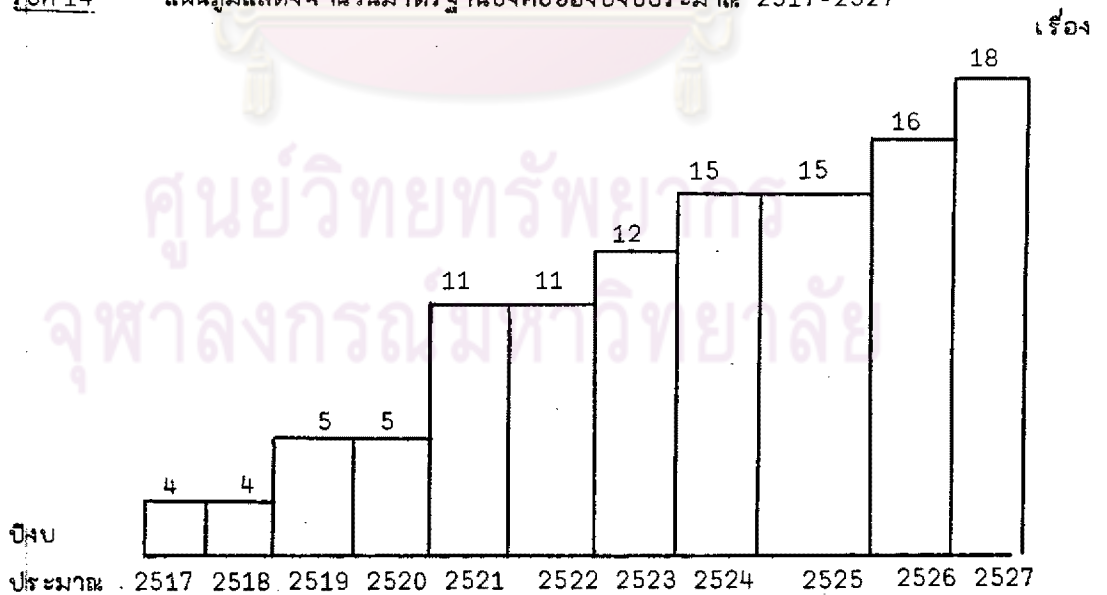
ที่มา : กองกำหนดมาตรฐาน

รูปที่ 13 แผนภูมิแสดงความก้าวหน้าของการกำหนดมาตรฐาน (จำนวนมาตรฐานที่ประกาศ)

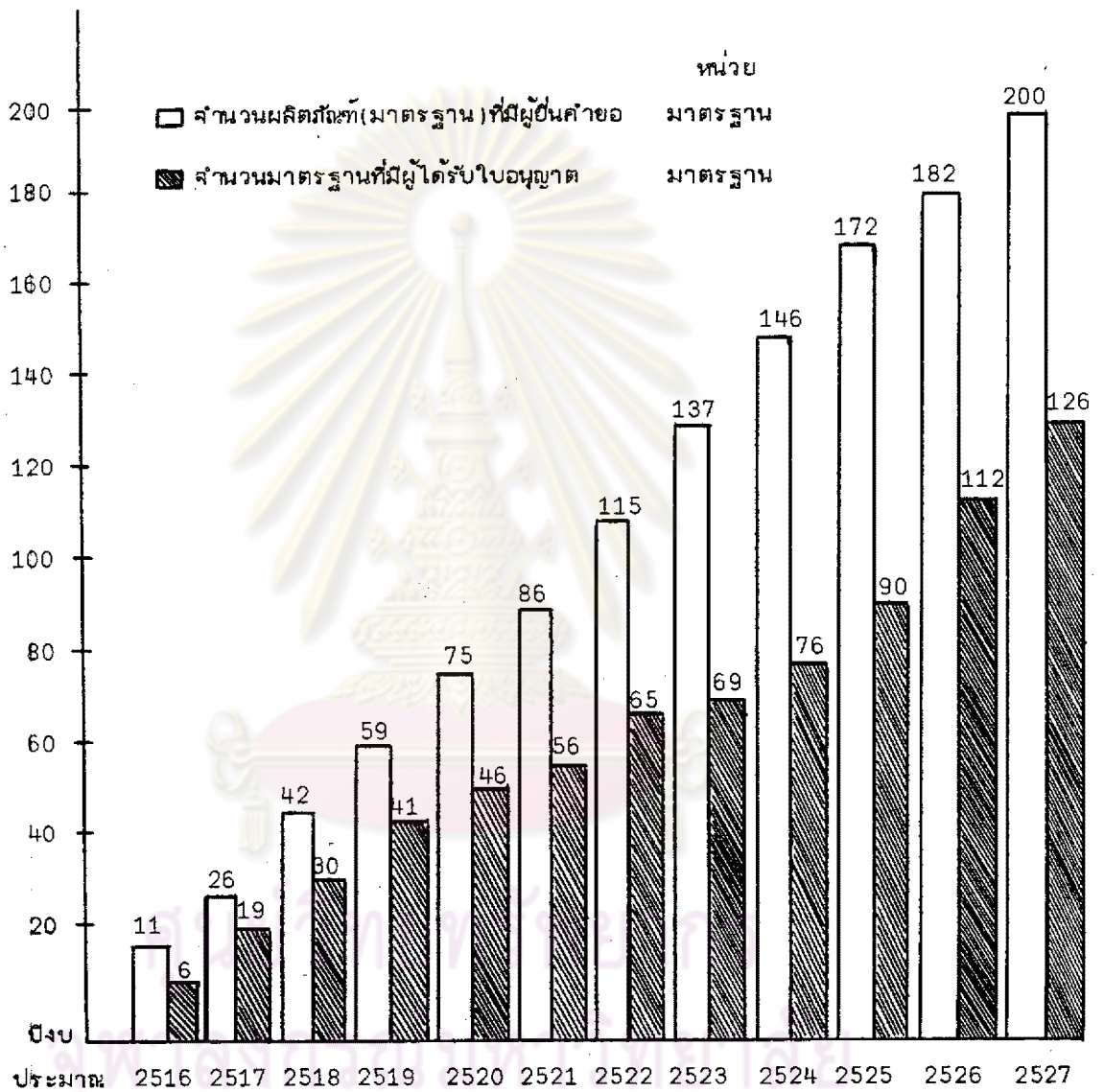
ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2527

รูปที่ 14 แผนภูมิแสดงจำนวนมาตรฐานบังคับของปีงบประมาณ 2517-2527

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2527

รูปที่ 15 แผนภูมิแสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่รับใบอนุญาตทั้งที่เป็นมาตรฐานทั่วไป และมาตรฐาน
บังคับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2516-2527

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2527

ตารางที่ 8 รายชื่อผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานตาม
มาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ.มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

ที่	มอก.	ผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้รับใบอนุญาต (โรงงาน)
1	3-2526	น้ำปลาพื้นเมือง	29
2	4-2522	หลอดไฟฟ้า	1
3	6-2524	แบตเตอรี่ชนิดตะกั่ว-กรดสำหรับรถยนต์	1
4	7-2513	หม้อสำหรับแบตเตอรี่น้ำชนิดตะกั่ว-กรด	1
5	8-2513	น้ำซอสปรุงรส	1
6	12-2514	กระเบื้องใยหินแผ่นเรียบ	6
7	13-2514	กรดซัลฟูริก เข้มข้นและสารละลายกรดซัลฟูริกสำหรับ แบตเตอรี่น้ำชนิดตะกั่ว-กรด	1
8	14-2525	โมโนโซเดียม แอล-กลูตาเมต	3
9	15-2517	ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์	6
10	18-2517	กระเบื้องใยหินแผ่นลอน : ลอนลูกฟูก	5
11	19-2522	น้ำกลั่นสำหรับแบตเตอรี่ชนิดตะกั่ว-กรด	2
12	21-2515	เครื่องเงิน	1
18	29-2516	ลُبู่ตัว	4
14	30-2516	กำขี้ไนโตรลออกไซด์ที่ใช้ในทางการแพทย์	2
15	36-2516	กระเบื้องดินเผาบุผนัง	5
16	38-2526	กระเบื้องดินเผาโมเสก	1
17	41-2516	กรดซัลฟูริก เข้มข้นและโอเรียมสำหรับใช้ในทางอุตสาหกรรม	2
18	44-2516	น้ำมันราสำหรับบริโภค	2
19	47-2516	น้ำมันและไขมันบริโภค	4
20	49-2516	ลวดเชื่อมชนิดเหล็กกล้าเหนียว ซึ่งมีเปลือกหุ้มสำหรับ เชื่อมด้วยประกายไฟฟ้า	2

ที่	มอก.	ผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้รับใบอนุญาต (โรงงาน)
21	50-2516	แผ่นเหล็กอาบสังกะสี	2
22	54-2516	กระจกแผ่น	1
23	56-2516	น้ำตาลทราย	3
24	57-2516	คอนกรีตบล็อกรับน้ำหนัก	4
25	58-2516	คอนกรีตบล็อกไม่รับน้ำหนัก	17
26	63-2523	ตู้เหล็กเก็บเอกสารแบบลิ้นชัก	1
27	64-2517	ตัวนำไฟฟ้าทองแดงรีดแข็งสำหรับสายส่งกำลัง เหนือดิน	1
28	75-2524	ปุ๋ย	4
29	79-2517	กระเบื้องใยหินแผ่นลอน : ลอนห่าง	8
30	80-2517	ปูนซีเมนต์ผสม	6
31	81-2517	ท่อซีเมนต์ใยหินชนิดความดัน	1
32	83-2521	น้ำส้มสายชู (ยกเลิกและกำหนดใหม่เมื่อ 1 ส.ค. 2527)	(5)
33	84-2517	ชอล์กขาวและสี	1
34	85-2522	สายไฟฟ้าอะลูมิเนียมตัวเกลียวเปลือย	5
35	86-2522	สายไฟฟ้าอะลูมิเนียมตัวเกลียวเปลือยแกนเหล็ก	5
36	89-2523	ปลาขาคันกระป๋อง	3
37	92-2517	พัดลมไฟฟ้ากระแสสลับชนิดตั้งโต๊ะ	5
38	95-2525	ลวดเหล็กสำหรับงานคอนกรีตอัดแรง	2
39	96-2517	แบตเตอรี่แห้ง (แบบเลอคั้งเซ)	1
40	99-2517	น้ำผลไม้ : น้ำส้ม	1
41	100-2517	น้ำผลไม้ : น้ำมะเขือเทศ	1
42	106-2517	ท่อซีเมนต์ใยหินสำหรับงานระบายน้ำ	1
43	112-2518	น้ำผลไม้ : น้ำสัปรด	4

ที่	มอก.	ผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้รับใบอนุญาต (โรงงาน)
44	116-2518	เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ	2
45	123-2524	กระดิกหรือผลิตภัณฑ์แก้วสุญญากาศ	1
46	126-2518	ข้อต่อซีเมนต์ใยหินชนิดทนความดัน	1
47	127-2518	พัดลมไฟฟ้ากระแสสลับชนิดตั้งพื้น	5
48	128-2523	ท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก	19
49	131-2523	รองเท้าแตะพองน้ำ	2
50	132-2526	รองเท้าผ้าใบ	1
51	133-2518	ปูนซีเมนต์ขาว	2
52	138-2518	ลวดผูกเหล็ก	1
53	148-2518	ออกซิเจนที่ใช้ในทางการแพทย์และอุตสาหกรรม	5
54	150-2518	โซเดียมไฮดรอกไซด์ประเภทอุตสาหกรรม	2
55	153-2518	อิฐกลวงก่อผนังไม่รับน้ำหนัก	1
56	155-2518	น้ำหวานเข้มข้น	2
57	156-2518	ฟิวเตอร์	1
58	157-2518	เครื่องสูบลูกเหล็ก เมา เคลือบชนิดรีเทรียไลโซนาและ เออร์เทนแวร์	3
59	163-2518	ลวดเหล็กอบอ่อน	1
60	164-2518	แผ่นซีเมนต์อัด : ความหนาแน่นปานกลาง	2
61	165-2518	ลวดลิ่ม	5
62	170-2519	กระดาษเหนียว	2
63	173-2519	ยางพองน้ำ	2
64	175-2519	ไนโตรเจน	1
65	176-2519	น้ำมันถั่วเหลืองสำหรับบริโภค	4
66	178-2519	แผ่นไม้อัด	1
67	180-2519	แผ่นใยไม้อัดแข็งชนิดใช้งานทั่วไป	1
68	188-2522	ปูนยิปซัมสำหรับการก่อสร้าง	1

ที่	มอก.	ผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้รับใบอนุญาต (โรงงาน)
69	192-2519	ประตูไม้แผ่นเรียบ	2
70	194-2519	ลวดเหล็ก	1
71	200-2519	ลวดเสียบกระดาด	1
72	213-2520	คอนกรีตผสมเสิร์จ	1
73	214-2520	กระดาดขี้ระ	1
74	215-2520	กระดาดเข็ดหน้า	1
75	216-2524	ท่อพีวีซี แอ็ง สำหรับใช้ร้อยสายไฟฟ้าและสาย โทรศัพท์	4
76	219-2524	แผ่นยิปซัม	2
77	226-2525	ลวดทองแดงกลมทับเคลือบน้ำยา โพลีเอสเตอร์	1
78	227-2525	ลูกถ้วยล่อ : ปอร์ซีเลน	3
79	236-2520	หลอดฟลูออเรสเซนต์	5
80	250-2520	ที่นั่งล้าวมดินเผาเคลือบ ประเภทนั่งของชนิดวีเทรียล โซฟาและเออร์เทนแวร์	1
81	251-2523	ผ้าโปร่งชนิดดุดูซึมและผ้าพันแผล	3
82	252-2521	น้ำยาล้าง	1
83	253-2521	แหและอวน : ไนลอนและโพลีเอทิลีน	1
84	256-2527	ประตูน้ำเหล็กหล่อ : สันเกตสำหรับใช้งานประปา	1
85	257-2521	น้ำบริโภค	1
86	271-2521	บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป	(4)
87	276-2521	ท่อเหล็กกล้า	2
88	279-2525	ลูกถ้วยก้านตรง : ปอร์ซีเลน	3
89	280-2525	ลูกถ้วยยึดโยง : ปอร์ซีเลน	1
90	288-2521	น้ำมันปาล์ม	2
91	304-2524	เมนทอล	1
92	312-2522	น้ำมันเปปเปอร์มินต์	1

ที่	มอก.	ผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้รับใบอนุญาต (โรงงาน)
93	318-2522	ผ้ายางปิดแผลแบบม้วน	1
94	321-2522	กระดาษทำลูกฟูก	2
95	337-2523	กสิเชอรินบริลูทรี	2
96	345-2523	ตู้เหล็กเก็บบัตรในสำนักงาน	1
97	348-2523	เหล็กลวดชนิดมีราตุคาร์บอนต่ำ	1
98	355-2526	ก้านเหล็กสำหรับลูกถ้วยก้านตรง	1
99	367-2524	ยางรถยนต์	3
100	371-2524	แคตอิวนิกแอลพีแอลดีมีลชันสำหรับถนน	2
101	384-2525	หม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง	4
102	396-2524	เส้นเชื่อมคอนกรีตเสริมเหล็กอัดแรงหล่อสำเร็จ	3
103	398-2524	เส้นเชื่อมคอนกรีตเสริมเหล็กอัดแรงหล่อสำเร็จ แบบแรงเหวี่ยง	2
104	404-2525	ลวดเหล็กกล้าเคลือบสังกะสีดีเกสียว	3
105	420-2525	ลวดเหล็กดีเกสียวชนิด 7 เส้นสำหรับงานคอนกรีต อัดแรง	1
106	445-2525	คอนกรีตบล็อกกลวงสำหรับพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป	2
107	464-2526	กรดซัลฟูริก	1
108	470-2526	น้ำผึ้ง	3
109	476-2526	กระดาษใยอัดสำเนา	2
รวม			299

หมายเหตุ : 1. ( )มอก. 83-2521 และ มอก.271-2521 ยกเลิกและกำหนดใหม่ เมื่อ
1 ส.ค. 2527

2. *มอก.83-2521 ปัจจุบันมีผู้รับใบอนุญาต(โรงงาน) 1 ราย

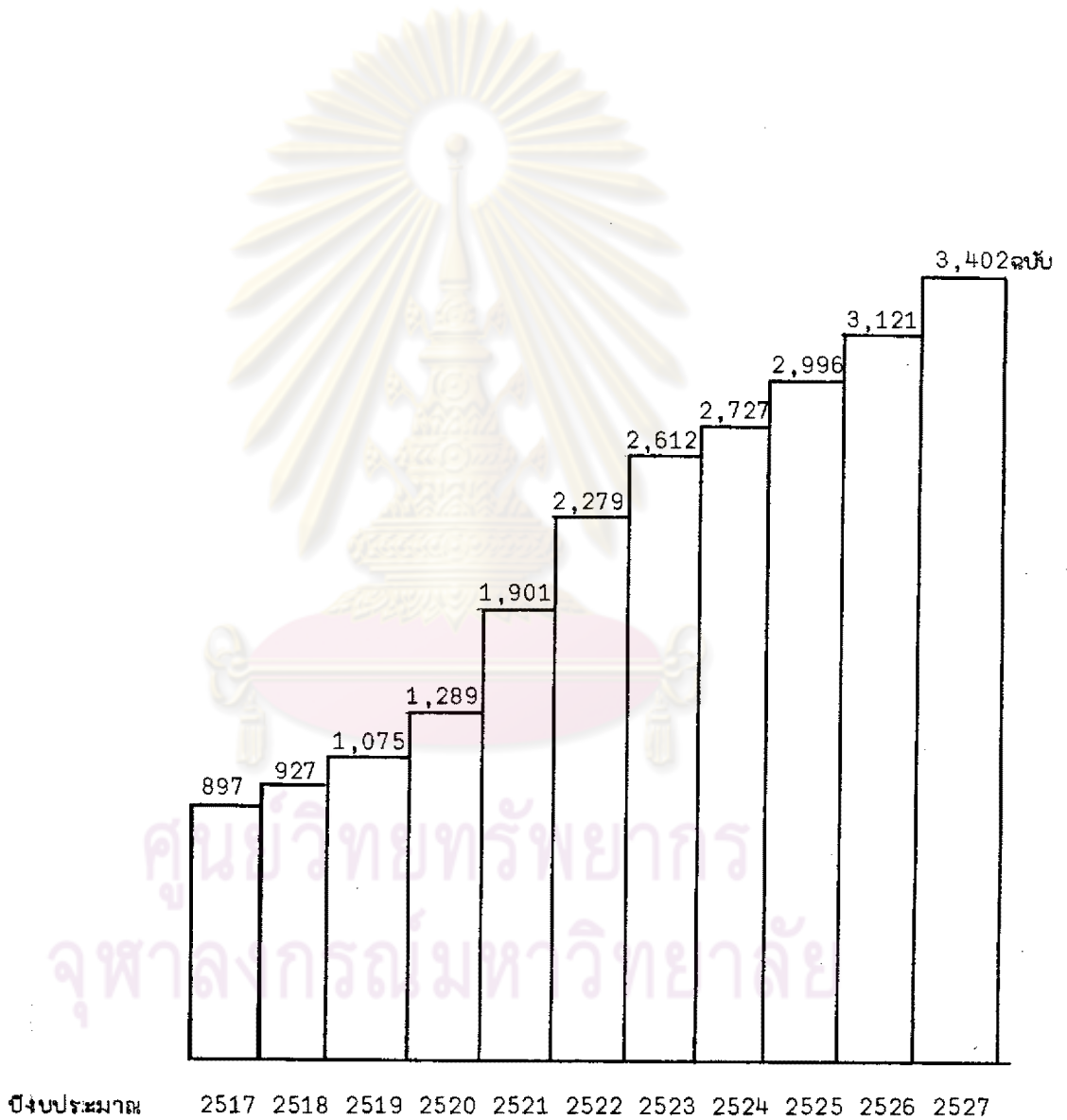
ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2527

ตารางที่ 9 รายชื่อผลิตภัณฑ์ที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำตามมาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ.มาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

ที่	มอก.	ผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้ได้รับใบอนุญาต (โรงงาน)
1	11-2518	สายไฟฟ้ายืดตัวน้ำหนักองแสงกลมหุ้มด้วยฉนวนและ เปลือกนอก พีวีซี	23
2	17-2523	ท่อพีวีซี สำหรับใช้เป็นที่น้ำดื่ม	3
3	20-2524	เหล็กเส้น เฟอร์คอนกรีต : เหล็กเส้นกลม	12
4	23-2521	ปลาลาสต์สำหรับหลอดฟลูออโร เรล เซนต์	23
5	24-2524	เหล็กเส้น เฟอร์คอนกรีต : เหล็กข้อย้อย	11
6	27-2523	ตั้งก้ำชปีโตร เสียม เหลว	4
7	51-2516	สับประตกระบอง	15
8	52-2516	ผลิตภัณฑ์อื่นสับประต	1,508
9	53-2525	ไม้ขัดไฟ	8
10	78-2526	ผงซักฟอก	7
11	196-2519	กระจกนิรภัยสำหรับรถยนต์ : กระจกนิรภัยหลายชั้น	3
12	197-2521	กระจกนิรภัยสำหรับรถยนต์ : กระจกนิรภัยเทมเปอร์	5
13	198-2519	กระจกนิรภัยสำหรับรถยนต์ : กระจกนิรภัยโชน เทมเปอร์	3
14	211-2524	เหล็กเส้น เฟอร์คอนกรีต : เหล็กรีดซ้ำ	23
15	293-2522	สายไฟฟ้าอะลูมิเนียมหุ้มด้วยฉนวน โพลีไวนิลคลอไรด์	9
16	309-2525	ยาลูกกั้นยุง	13
17	330-2525	มันสับประต ฮัตเม็ดแข็ง	24
18	370-2525	ตั้งแก๊สปีโตร เสียม เหลวสำหรับเครื่องยนต์สันดาป ภายใน	3
รวม			1,697

รูปที่ 17 แผนภูมิแสดงจำนวนใบอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์ตามมาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 (มาตรฐานบังคับ) ของปีงบประมาณ 2517-2527

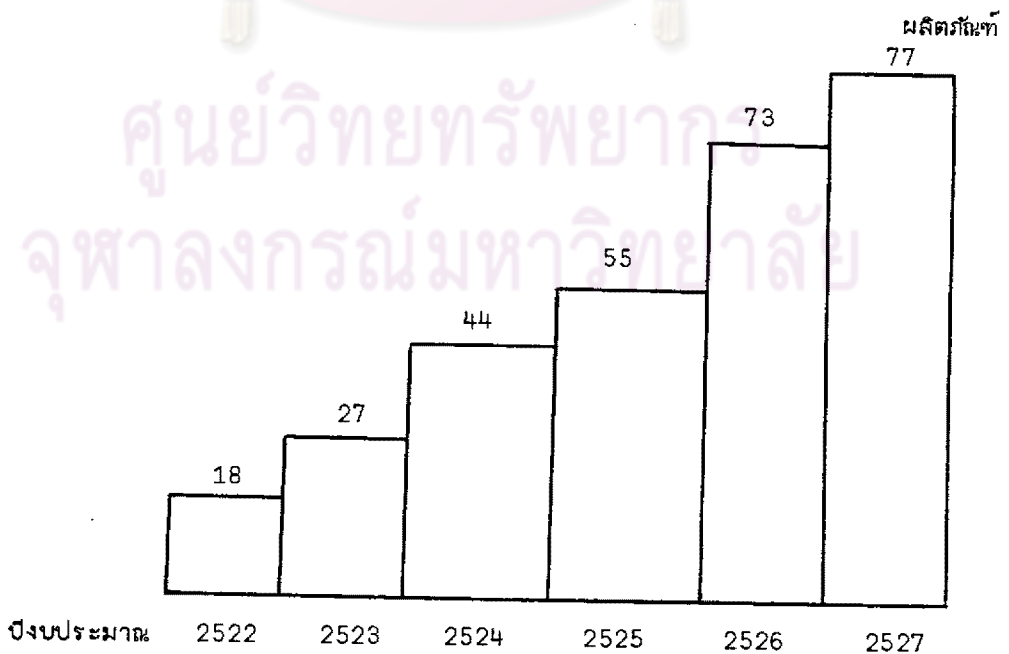

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2527

ตารางที่ 10 รายชื่อผลิตภัณฑ์ที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตให้นำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรตาม
มาตรา 21 แห่ง พ.ร.บ.มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

ที่	มอก.	ผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้ได้รับใบอนุญาต (ราย)
1	23-2521	ปลาล่าสัตว์สำหรับหลอดฟลูออโรเรล Xenon	8
2	196-2519	กระจกนิรภัยสำหรับรถยนต์ : กระจกนิรภัยหลายชั้น	16
3	197-2521	กระจกนิรภัยสำหรับรถยนต์ : กระจกนิรภัยเทมเปอร์	16
4	198-2519	กระจกนิรภัยสำหรับรถยนต์ : กระจกนิรภัยโชน เทมเปอร์	35
รวม			75

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2527
รูปที่ 18 แผนภูมิแสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่จดทะเบียนของปีงบประมาณ 2522-2527

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายงานประจำปี 2527

จากวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การดำเนินงานหลักของสำนักงานฯ จึงเน้นในด้านการกำหนดมาตรฐาน และการส่งเสริมให้มีการใช้มาตรฐานอย่างแพร่หลายในทุกวงการ

สำหรับผลการดำเนินงานด้านการกำหนดมาตรฐานจะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วปีหนึ่ง ๆ สามารถกำหนดมาตรฐานใหม่ได้ 75 เรื่อง (โดยคิดเฉลี่ยจากจำนวนมาตรฐานที่กำหนดได้ในปีงบประมาณ 2524-2527) ซึ่งในบางปีสามารถกำหนดได้มากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย และบางปีกำหนดได้น้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดมาตรฐานเรื่องหนึ่ง ๆ ให้แล้วเสร็จนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและกำลังเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมาตรฐานเรื่องนั้นอยู่ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งขึ้นอยู่กับสาขาวิชาของมาตรฐานที่จะกำหนดด้วย เช่น กรณีเป็นสาขาวิชาที่แพร่หลาย สามารถหาข้อมูลได้จากหลายแหล่ง ก็จะทำให้ใช้เวลาในการกำหนดมาตรฐานเรื่องนั้นเร็วขึ้น ตามแผนการกำหนดมาตรฐานของสำนักงานฯ ได้กำหนดว่าเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ 2529 สำนักงานฯ จะประกาศกำหนดมาตรฐานให้ได้ทั้งหมด 800 เรื่อง ซึ่งในสิ้นปีงบประมาณ 2527 ได้ประกาศมาตรฐานไปแล้ว 648 เรื่อง ซึ่งเหลือมาตรฐานที่จะต้องประกาศกำหนดอีก 152 เรื่อง หรือโดยเฉลี่ย 76 เรื่องต่อปีงบประมาณต่อไป ซึ่งคิดว่าจะสามารถทำให้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดได้

สำหรับการส่งเสริมให้มีการใช้มาตรฐานอย่างแพร่หลายนั้น พิจารณาจากผลการดำเนินงานด้านการออกใบอนุญาต จะเห็นว่าผู้ผลิตสนใจยื่นคำขอเพิ่มขึ้นทุกปี โดยพิจารณาจากจำนวนผลิตภัณฑ์ (มาตรฐาน) ที่มีผู้ยื่นคำขอในแต่ละปีงบประมาณ ตามรูปที่ 12 เพิ่มขึ้นทุกปี แต่จำนวนมาตรฐานที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานนั้นคิดโดยเฉลี่ยมีเพียงร้อยละ 60 ของจำนวนผลิตภัณฑ์ (มาตรฐาน) ที่มีผู้ยื่นคำขอในแต่ละปีงบประมาณ (โดยคิดเฉลี่ยจากจำนวนมาตรฐานที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตตั้งแต่ปีงบประมาณ 2516-2527) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีผู้ผลิตบางส่วนมีความสนใจในการใช้มาตรฐาน แต่ยังไม่มีความสามารถที่จะผลิตผลิตภัณฑ์ให้ได้ตามมาตรฐานนั้น ๆ นั่นคือ การส่งเสริมให้มีการใช้มาตรฐานสำหรับผู้ผลิตจะบรรลุผลมากขึ้น ก็ต่อเมื่อผู้ผลิตมีความพร้อมที่จะผลิตผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานด้วย ซึ่งสำนักงานฯ ไม่เพียงต้องชักชวนให้ผู้ผลิตสนใจการใช้มาตรฐานแต่อย่างเดียว ต้องมีการแนะนำส่งเสริมความรู้ด้านระบบการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ด้วย เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานอยู่เสมอ

ในกรณีผลิตภัณฑ์บางอย่างที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย แต่ยังไม่มีความรู้กำหนดไว้ ผู้ผลิตรายใดเห็นว่าผลิตภัณฑ์ของตนมีคุณภาพดีเป็นที่น่าเชื่อถือได้ ก็ขอขึ้นให้มีการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์

สำหรับผลิตภัณฑ์นั้นไว้แทน ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำนวนผลิตภัณฑ์ที่มีผู้ยื่นจดทะเบียนเพิ่มขึ้นทุกปี (รูปที่ 15) ผู้จดทะเบียนไว้เหล่านี้ จะเป็นกลุ่มผู้ค้าตหรั้งกลุ่มหนึ่งที่จะมีแนวโน้มยื่นคำขอใบอนุญาตใช้เครื่องหมายมาตรฐาน เมื่อมีมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์นั้นกำหนดขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย